

Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha
w Krakowie

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO **LUKSEMBURGA**

Hanna Halama
gr. T1 SUM/ dzienne
nr indeksu 36937

Kraków 2009

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
Rozdział I Luksemburg – podstawowe informacje.....	6
1.1. Wprowadzenie.....	6
1.2. Warunki rozwoju turystyki.....	10
Rozdział II Rynek recepcji turystycznej.....	17
2.1 Liczba przyjazdów.....	18
2.2 Charakterystyka przyjazdów.....	18
2.3 Odwiedzane regiony.....	20
2.4 Długość pobytu.....	21
2.5 Miejsca zakwaterowania.....	22
2.6 Profile turystów.....	24
2.7 Dochody z turystyki.....	25
Rozdział III Rynek emisji turystycznej.....	26
3.1 Turystyka krajowa.....	26
3.2 Turystyka zagraniczna.....	28
3.2.1 Kierunki wyjazdów.....	29
3.2.2 Długość pobytu.....	30
3.2.3 Środki lokomocji.....	32
3.2.4 Organizacja podróży.....	33
3.2.5 Miejsca zakwaterowania.....	34

3.2.6 Wydatki na turystykę.....	36
Rozdział IV Znaczenie rynku turystycznego dla Polski.....	38
4.1. Cele przyjazdów.....	40
4.2. Odwiedzane regiony.....	41
4.3. Długość pobytu.....	41
4.4. Forma organizacji przyjazdów.....	42
4.5. Miejsca zakwaterowania.....	43
4.6. Wydatki na turystykę.....	44
4.7. Cechy społeczno-demograficzne.....	44
Zakończenie.....	46
Bibliografia.....	48
Spis rysunków.....	49
Spis wykresów.....	50
Spis tabel	51

WSTĘP

Wielkie Księstwo Luksemburga to jedno z najmniejszych państw w Europie – chcąc przemierzyć je z jednego krańca na drugi, pokonuje się zaledwie 85 km. Turyści często omijają ten kraj, chociaż nie brak tu atrakcji. Bez wątpienia należą do nich cudowne krajobrazy, zielone wzgórza i głębokie, zalesione doliny ciągnące się wzdłuż wschodnich obrzeży kraju.

Celem niniejszej pracy jest więc przybliżenie czytelnikowi obrazu Wielkiego Księstwa oraz analiza jego rynku turystycznego (której nikt wcześniej nie wykonał). Bowiem kraj ten mimo swej wielkości, ma wiele do zaoferowania oraz odgrywa znaczną rolę na międzynarodowym rynku. Mam nadzieję, że praca ta ukaże najpełniejszy obraz zjawisk turystycznych w Luksemburgu oraz, że będzie ona pewnym zbiorem informacji, ciekawą lekturą oraz podstawą do głębszych analiz.

Pierwszy rozdział ma za zadanie przypomnieć najważniejsze informacje dotyczące Luksemburga. Podzielony jest na 2 części. W pierwszej z nich wymienione zostały podstawowe informacje o kraju, krótka jego historia. W drugim podrozdziale przedstawione zostały główne warunki rozwoju turystyki czyli regiony koncentracji ruchu turystycznego, dostępność komunikacyjną oraz atrakcje turystyczne.

Drugi rozdział pracy poświęcony jest rynkowi recepcji turystycznej Luksemburga. Dowiedzieć się można z niego skąd najczęściej przyjeżdżają turyści do tego niewielkiego państwa, które regiony turystyczne najczęściej preferują oraz gdzie najczęściej nocują i jako długo pozostają. Natomiast ostatnie podrozdziały prezentują dochody z turystyki przyjazdowej oraz profile turystów którzy odwiedzili Luksemburg latem 2007 roku.

W trzecim rozdziale Luksemburg zostanie poddany analizie pod kątem emisji turystów. Ten rozdział podzielony jest na dwie części: na turystykę wewnątrzkrajową oraz zagraniczną. Zaprezentowane są tu miejsca najczęściej wybierane przez mieszkańców Wielkiego Księstwa w podróżach wypoczynkowych oraz służbowych. Wykorzystywane przez nich środki lokomocji, organizacje podróży oraz wybór miejsca zakwaterowania. W ostatnim podrozdziale przedstawione są ponoszone przez Luksemburczyków wydatki na turystykę.

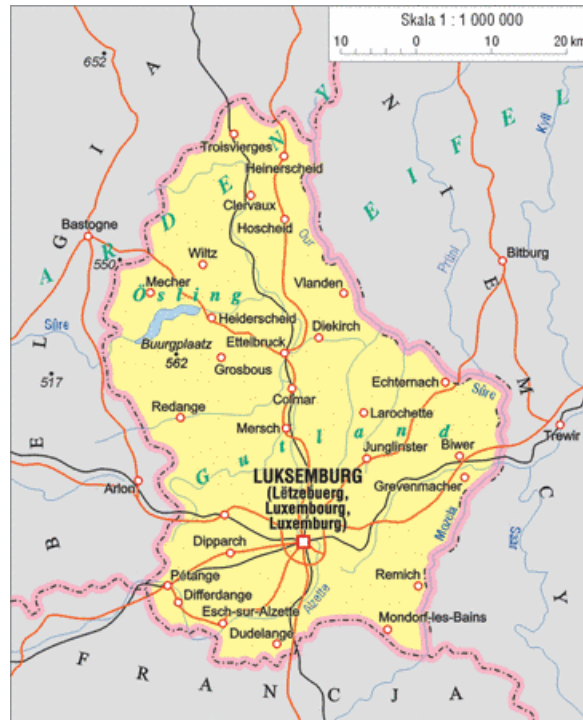
Natomiast ostatni, czwarty rozdział ukazuje jakie ma znaczenie rynek turystyczny Luksemburga na Polskę. Jednakże w tej części opracowania z powodu braku szczegółowych danych na temat przyjazdów mieszkańców Wielkiego Księstwa do Polski, przedstawiono analizę Luksemburga należącego do 15 krajów Unii Europejskiej. W niektórych podrozdziałach znajdują się również wstępne informacje na temat zachowań turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) w pierwszym półroczu 2008 roku.

Niniejszą pracę pisano wykorzystując pozycje książkowe, materiały pozyskane z sieci Internet m.in. biuletyny z www.visitluxembourg.lu oraz raporty z danymi statystycznymi, które zostały udostępnione przez Ministerstwo Turystyki w Luksemburgu i dotyczyły turystyki wyjazdowej i przyjazdowej Wielkiego Księstwa.

ROZDZIAŁ I

Luksemburg – podstawowe informacje

Luksemburg należy do najmniejszych krajów świata, tzw. „mini państw”, zajmuje bowiem obszar zaledwie 2,6 tys. km kwadratowych. Położone jest w Europie Zachodniej i graniczy z Francją od południa, Niemcami od wschodu i z Belgią od zachodu i północy.

Rysunek 1 Mapa Luksemburga

Źródło: <http://portalwiedzy.onet.pl/>, 22.04.2009

1.1 Wprowadzenie

Bardzo dziwne jest, że Luksemburg w ogóle istnieje i trwa wciśnięty między europejskie potęgi – Francję i Niemcy, umacniając swą pozycję pomimo zmiennych kolei losu.

Zarys historii

Pierwszą osadę założyli tu Rzymianie, którzy nieprzypadkowo wybrali właśnie to miejsce, krzyżowały się tu bowiem dwie z najważniejszych dróg, którymi przemieszczały się ich wojska. W 963 r. hrabia Ardenów Zygfryd z Lotaryngii ufortyfikował miasto,

kładąc podwaliny niepodległego państwa. Szybko stało się ono głównym ośrodkiem handlowym na szlaku pomiędzy niemieckim Trewirem a Paryżem.

Na początku XIV w. dzięki polityce dynastycznej nastąpiło zjednoczenie Luksemburga z Czechami. W 1354 r. ponownie zyskał niezależność, tym razem jako księstwo, jednakże od 1443 przeszedł w ręce książąt Burgundii, a po 40 latach przypadł w udziale Habsburgom. Następnie stał się częścią hiszpańskich, a kolejno austriackich Niderlandów, później był pod panowaniem Napoleona Bonapartego. Po kongresie wiedeńskim (1815) utworzono Wielkie Księstwo Luksemburga pozostające w unii personalnej z Holandią. W 1867 r. Luksemburg stał się niepodległym i neutralnym państwem. Jednakże w XX w. księstwo zostało dwukrotnie zaatakowane przez Niemców. Pierwszy raz w 1914 r., na początku I Wojny Światowej, drugi raz neutralność państwa pogwałcono w 1940 r. i ziemie te zostały włączone przez hitlerowców do III Rzeszy. Wyzwolenie nadeszło we wrześniu 1944 r. wraz z armią amerykańską pod dowództwem generała Pattona. Jednak w 1944 r. Niemcy ponownie zaatakowały i rozegrała się słynna bitwa o Ardeny, w której zginęło bardzo dużo ludności i dokonała ogromnych zniszczeń.

W okresie powojennym kraj prowadził rozsądną politykę gospodarczą, co uczyniło go jednym z najlepiej prosperujących w Europie. Odstąpił również od zasady neutralności, wstępując do NATO i zostając jednym z założycieli EWG, przekształconej w UE.¹

Rysunek 2 Herb Luksemburga

Rysunek 3 Flaga Luksemburga

Źródło (dla rysunków 2 i 3): <http://pl.wikipedia.org/>, 23.04.2009

¹ M. Dunford, P. Lee, *Praktyczny przewodnik: Belgia i Luksemburg*, Wyd. Pascal, Bielsko-Biała 2003, s.419-420

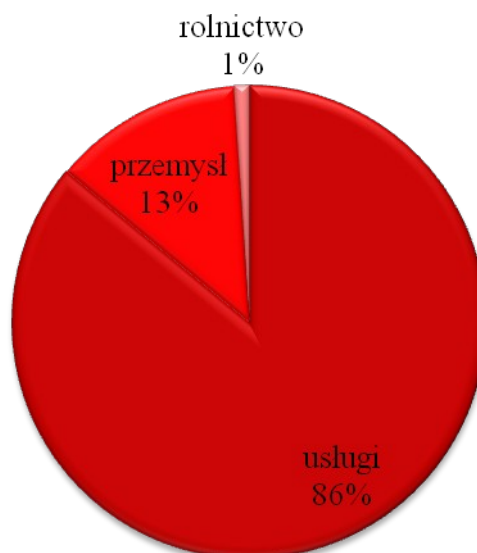
Tabela 1 Informacje o Luksemburgu

Dewiza: (luks.) <i>Mir wëlle bleiwe wat mir sin</i> (Chcemy pozostać tym, czym jesteśmy)	
Stolica	Luksemburg
Język urzędowy	luksemburski, niemiecki, francuski
Ustrój polityczny	Monarchia konstytucyjna
Głowa państwa	wielki książę Henryk
Szef rządu	premier Jean-Claude Juncker
Powierzchnia całkowita	2 586 km ²
Podział administracyjny	3 dystrykty podzielone na 12 kantonów
Liczba ludności (2007)	476 187
Gęstość zaludnienia	183,45 osób/km ²
Skład etniczny	Luksemburczycy (72,5%), Portugalczyki (9,0%), Włosi (5,4%), Francuzi (3,4%), Belgowie (2,5%), Niemcy (2,4%)
Religia	katolicy (93,0%), protestanci (1,3%)
Średnia długość życia	mężczyźni 75 lat, kobiety 82 lata (2005)
PKB	103 124 USD/1 mieszkańca
Jednostka monetarna	1 euro = 100 eurocentów (EUR, €)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>; <http://pl.wikipedia.org/>, <http://portalwiedzy.onet.pl/>; M. Dunford, P. Lee, *Praktyczny przewodnik: Belgia i Luksemburg*, Wyd. Pascal, Bielsko-Biała 2003

Gospodarka

Luksemburg jest bardzo wysoko rozwinięty. Dominuje tu rola usług (70% produktu krajowego brutto), zwłaszcza sektora finansowego w gospodarce.

Wykres 1 Struktura zatrudnienia w Luksemburgu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://portalwiedzy.onet.pl/>, 22.04.2009

Handel zagraniczny: eksportuje się głównie metale i wyroby metalowe, tworzywa sztuczne i gumę, natomiast importuje się maszyny i aparaty, metale i wyroby metalowe, surowce mineralne. Największymi partnerami handlowymi są: Niemcy, Francja i Belgia. Rozwój gospodarczy w integracji z Belgią (od 1921), krajami Beneluksu (1960), EWG (1958). Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca wynosi 80,47 tysięcy dolarów amerykańskich (2006). Luksemburg jest jednym z głównych ośrodków finansowych świata. Siedziba 166 Banków, w tym Europejskiego Banku Inwestycyjnego Unii Europejskiej. Podatki stanowią 37% PKB Luksemburga.

Od 1 listopada 2007 rynek pracy Luksemburga zostaje otwarty dla Polaków.

1.2 Warunki rozwoju turystyki

Luksemburg leży w odrębie dwóch krain geograficznych. Północną część kraju (przedgórze Ardenów) zajmuje równina poprzecinana rzekami zwana Ösling, zajmująca 1/3 powierzchni kraju. Pozostałą część kraju zajmuje Gutland (Wyżyna Lotaryńska), tworzą pagórkowate wyżyny pokryte żyznymi glebami. Luksemburg obejmuje części dorzeczy rzek Sure i Alzette. Rzeki te płyną przez obszary zbudowane z piaskowców i wapieni i tworzą przepiękne doliny.

Roślinność kraju to głównie lasy iglaste porastające północne stoki wzgórz oraz lasy liściaste w dolinach, z dużym udziałem dębów, grabów i buków. Świat zwierzęcy reprezentują jelenie, dziki i sarny.²

Luksemburg leży w strefie klimatu umiarkowanego typu ciepłego. Średnia temperatura lipca osiąga 18°C, a roczne sumy opadów nie przekraczają 800 mm.

Dostępność komunikacyjna

Wielkie Księstwo Luksemburg ma doskonale zorganizowaną komunikację. Cały kraj jest międzynarodowym traktatem tranzytowym, m.in. przeprowadził tędy tranzytowa linia kolejowa z Belgii do Szwajcarii. Łączna długość linii kolejowych wynosi 274 km. Sieć dróg o nawierzchni utwardzonej liczy ponad 5 tys. km, w tym 126 km autostrady (podgrzewanej i oświetlonej w całości).

Księstwo ma bardzo dobrze zorganizowany system transportu publicznego. Najważniejszym węzłem kolejowym, składającej się z 3 linii, jest miasto Luksemburg. Pierwsza linia przecina środkową część kraju, druga biegnie na zachód a trzecia kieruje się na wschód ku niemieckiej granicy.

Przewoźnicy autobusowi skutecznie wspierają system transportu kolejowego, oferując regularne solidne przewozy do i z większych miast i wiosek nieobjętych siecią kolei.³

W Luksemburgu znajduje się również port lotniczy Findel.

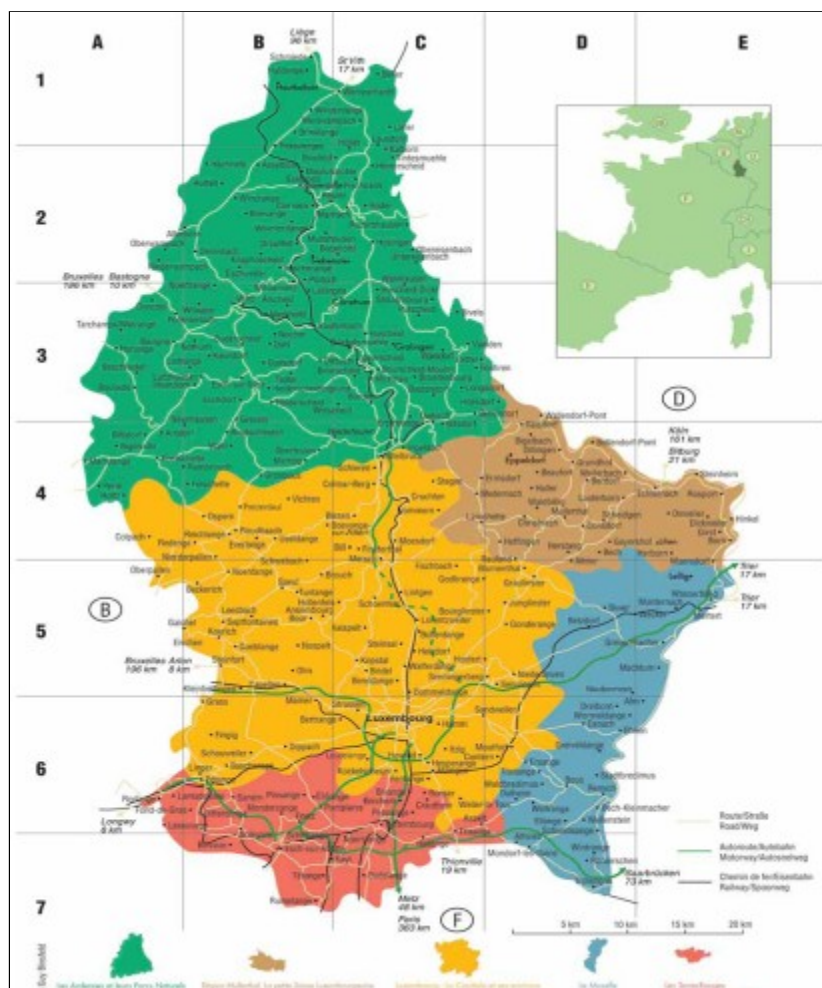
² Red. J. Warszńska, „*Geografia turystyczna świata cz.I*”, wyd. PWN, Warszawa 2000, s.220

³ Z. Kruczek, *Europa-geografia turystyczna*, Wyd. Proksenia, Kraków 2008, s.127

Regiony koncentracji ruchu turystycznego

Luksemburg podzielony jest na pięć regionów koncentracji ruchu turystycznego:

- Centralny wraz ze stolicą (kolor żółty),
- Ardeny (kolor zielony),
- Müllerthal (kolor brązowy),
- Moselle (kolor niebieski),
- Południowy (kolor czerwony).

Rysunek 4 Mapa Wielkiego Księstwa Luksemburga z podziałem na regiony turystyczne

Źródło: Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 4

Atrakcje turystyczne w poszczególnych regionach

a. Region centralny wraz ze stolicą.

Region centralny to wiele ciekawych i pięknych miejsc z czekającymi na odkrycie malowniczymi zakątkami. Cały region jest warty zwiedzenia lecz głównie turystyka koncentruje się w stolicy kraju – Luksemburgu. Miasto to jest pełne skarbów sztuki i kultury. Znajdują się tu średniowieczne zabytki, Pałacem Książęcym (XVI i XVIII w.) i pozostałościami starych fortyfikacji. Jest to miejsce wszelkich międzynarodowych targów i kongresów oraz siedziba Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.⁴

Rysunek 5 Miasto Luksemburg

Źródło: Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 9

Atrakcje tego regionu to m.in.

- Pałac Grand-Ducal
- Zamek w Mensch
- Katedra Notre Dame
- Narodowe Muzeum Historii i Sztuki
- Muzeum Sztuki Nowoczesnej (www.mudam.lu)
- Muzeum Historyczne Miasta Luksemburga (www.musee-hist.lu)

⁴ Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 5

b. Ardeny

Kilometrowe pętle nieskończonych rzek, płaskowyże z rozległymi polami z lekko falującą zieloną i żółtą rzepakową roślinnością oraz widok z głębokim Valleys z Sauer to Luksemburskie Ardeny (rozciągające się z Weiswampach do Diekirch i Ettelbruck). Podczas pieszych wycieczek można poznać kulturę, historię, geologię i piękną przyrodę tego regionu. Liczne zamki i pałace przenoszą odwiedzających w inny świat. Ardeny są niezwykle zróżnicowanym obszarem, który jest dla miłośników przyrody, wycieczek rowerowych i pieszych niemalym wyzwaniem. Znajduje się tu wiele lokalnych, krajowych i międzynarodowych szlaków turystycznych które są bardzo dobrze oznakowane.

Głównymi ośrodkami turystycznymi tego regionu są:

- Vianden (stacja sportów zimowych, ok. 150 tys. turystów rocznie; dom – muzeum Victora Hugo, zamek),
- Ettelbruck (główna baza wycieczek górskich; Muzeum Patton),
- Wiltz (muzeum bitwy o Ardeny; zamek z XVII w.; zabytki z XIII – XVI w.),
- Diekirch (National Museum of Military History; Kościół St. Laurent)
- Clervaux (zamek z XII w.; Muzeum Bitwy o Wyłom; muzeum modeli)

Rysunek 6 Clervaux

Źródło: Biuletyn „Urlaub Und Freizeit 2009”, s. 24

c. Müllerthal

Region ten obfituje we wszystko aby przeżyć ekscytujące i relaksujące wakacje! Można tu zobaczyć różne elementy krajobrazu m.in. dziwne formacje skalne i omszałe doliny, nie brak tu pięknych widoków! Głównym ośrodkiem turystycznym jest tu Echternach położony na granicy z Niemcami, który nazywany jest „mała Szwajcarią” głównie ze względu na swe walory krajobrazowe. Miasto to znane jest m.in. z dorocznego misterium ludowo religijnego („tańcząca procesja”) ku czci św. Willibroda, spoczywającego w miejscowej katedrze. W całym mieście oraz w okolicach nie brak wartych odwiedzenia kościołów (np. kościół w Medernach), zamków (np. renesansowy pałac i ruiny zamku z XII w. Beaufort) i muzeów (m.in. Musée de l’Abbaye, Musée de la Préhistoire w Echternach).⁵

Rysunek 7 Beaufort (ruiny zamku)

Źródło: <http://goeurope.about.com/>, 22.04.2009

⁵ Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 40-47

d. Moselle

Rysunek 8 Widok na rzekę Mosell

Źródło: Biuletyn „Urlaub Und Freizeit 2009”, s. 48

Przepiękna, bezgraniczna i bezstresowa - dolina Mozeli, pobudza zmysły, to łączy ludzi z różnych narodów i pozwala na odłączenie się od codziennego życia. Dolina na cieszy się wielką popularnością wśród turystów, znajdują się tu rozległe winnice i urokliwe małe miasteczka, znane z produkcji doskonałych win mozelskich.⁶ Głównymi ośrodkami turystycznymi są tu:

- Remich – miasteczko leżące na granicy z Niemcami, znane z doskonałych win oraz pięknych jaskiń.
- Mondorf-les-Bains – największe uzdrowisko o międzynarodowym znaczeniu (ok. 500 tys. osób rocznie), w którym czołowi hitlerowcy m.in. Goering – oczekiwali na proces w Norymberdze.

⁶ Biuletyn “Hot city, cool country 2009” s. 11

e. Region południowy

Kierując się na południowy zachód od miasta Luksemburg znajdziemy się w dawnym regionie przemysłowy kraju. Dziś uwodzi on swym nadzwyczajnym urokiem. Stare kopalnie, które wzbogacają krajobraz są pewnego rodzaju świadkami historii regionu i kraju. Centrum tej części kraju jest miasto Esch-sur-Alzette, druga co do wielkości aglomeracja miejska w Luksemburgu. Znajduje się tu przeznaczona dla pieszych strefa naokoło rue de l'Alzette, głównej ulicy miasta, gdzie mieszczą się najciekawsze sklepy w okolicy, przyjemne kawiarnie, a całość ma ten nastrój dobrego samopoczucia, którego mogą pozazdrościć niejedne europejskie miasta.⁷

Głównymi atrakcjami tego regionu są:

- Muzeum Narodowe Ruchu Oporu (Esch-sur-Alzette),
- Parc Merveilleux – „park zabaw” z m.in. zoo, trasami mini pociągów oraz karuzelami (Bettembourg),
- Pociąg 1900– ciuchcia parowa (Rodange).

Rysunek 9 Pociąg 1900

Źródło: Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 58

⁷ Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”, s. 58-65

ROZDZIAŁ II

Rynek recepcji turystycznej

W roku 2007 w całym Regionie Europejskim odnotowano 484,4 mln przyjazdów turystów, tj. o 4,8% więcej niż w roku ubiegłym. Natomiast w subregionie Europy Zachodniej, do której zalicza się Luksemburg, w 2007 roku liczba przyjazdów wyniosła 154,9 mln, o 5.4 mln więcej niż w roku 2006.

Tabela 2 Przyjazdy turystów zagranicznych do poszczególnych regionów

	International Tourist Arrivals (million)						Market share (%)	Change (%)	
	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2007	06/05	07/06
World	436	536	683	803	847	903	100	5.5	6.6
Europe	262.6	311.3	393.5	440.3	462.2	484.4	53.6	5.0	4.8
Northern	28.6	35.8	43.7	52.8	56.4	57.6	6.4	6.8	2.2
Western	108.6	112.2	139.7	142.4	149.5	154.9	17.1	5.0	3.6
Central/Eastern	31.5	60.6	69.4	87.8	91.5	95.6	10.6	4.2	4.5
Southern/Mediterr.	93.9	102.7	140.8	157.3	164.8	176.2	19.5	4.7	7.0
Asia and the Pacific	55.8	81.8	109.3	154.6	167.0	184.3	20.4	8.0	10.4
Americas	92.8	109.0	128.2	133.4	135.8	142.5	15.8	1.9	4.9
Africa	15.2	20.1	27.9	37.3	41.4	44.4	4.9	11.0	7.4
Middle East	9.6	13.7	24.4	37.8	40.9	47.6	5.3	8.2	16.4

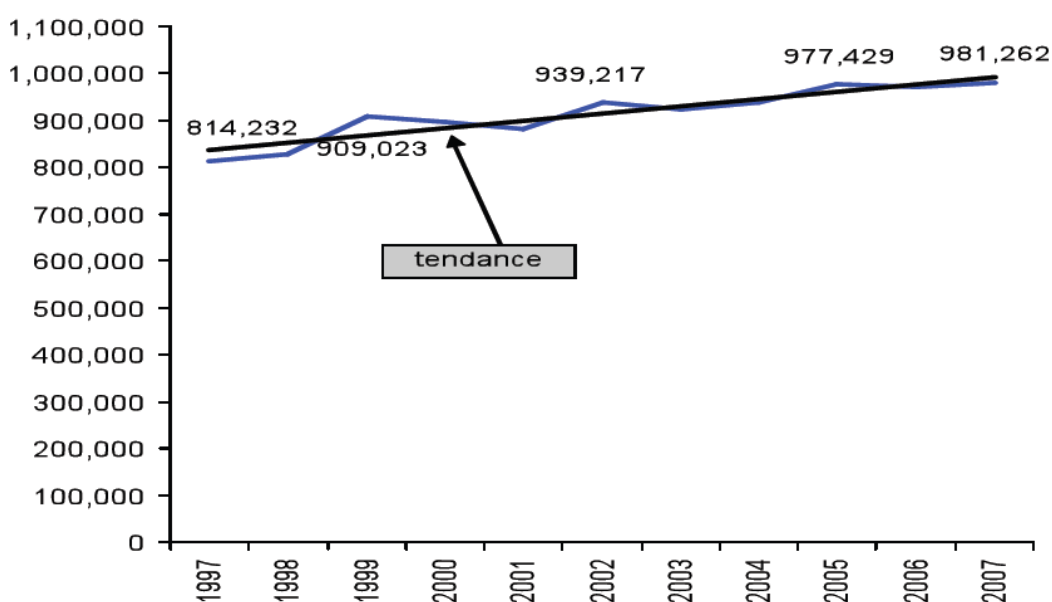
Źródło: UNWTO [w: Tourism Highlights 2008 Edition, s.3]

Dochody z turystyki w Regionie Europejskim wyniosły w 2007 roku 433,4 bilionów dolarów US tj. o 114 dolarów więcej niż w roku poprzednim. Natomiast Europa zachodnia uzyskała 149,1 bilionów w 2007 r. o 2,1% więcej niż w roku poprzednim.⁸

⁸ Tourism Highlights 2008 Edition, s. 4

2.1 Liczba przyjazdów

Według raportu Compendium de l'année touristique 2007 i zgromadzonych w nim danych statystycznych, w 2007 roku odnotowano 981,262 tys. przyjazdów, tj. o 1% więcej niż w roku poprzednim.⁹ Analizując poniższy wykres przedstawiający jak wyglądał rozkład przyjazdów turystów do Luksemburga w latach 1997 – 2007, możemy zauważyć tendencje wzrostową w ciągu tych 10 lat i można przypuszczać, że będzie się ona utrzymywała przez kolejne lata, (czyli z roku na rok będzie przyjeżdżało do Luksemburga coraz więcej turystów).

Wykres 2 Przyjazdy turystów do Luksemburga w latach 1997-2007

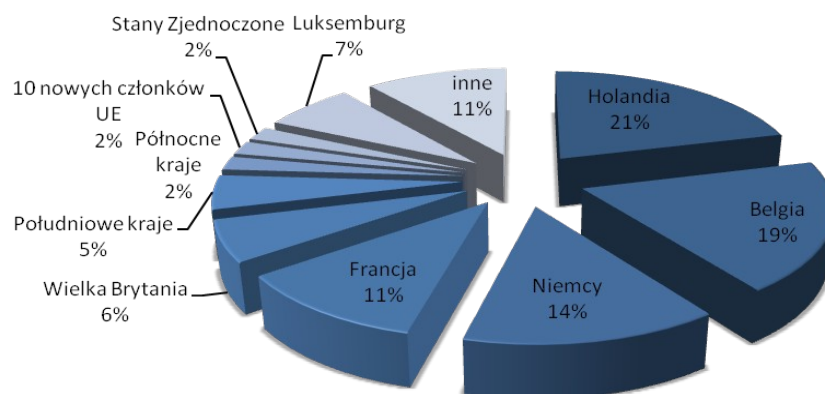
Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s.32

2.2 Charakterystyka przyjazdów

W 2007 roku liderem w przyjazdach do Luksemburga okazała się Holandia. Zanotowano 202,639 tys. przyjazdów z tego kraju, stanowili oni 21% ogółu przyjazdów w 2007 r. jednakże było tych przyjazdów mniej niż w roku 2006 o 6,8%. Kolejną liczną grupą przyjeżdżającą do Luksemburga są Belgowie (190,819 tys.), a ich przyjazdy powiększyły się o +2,7% w porównaniu do roku poprzedniego. Na trzecim miejscu wśród

⁹ Compendium de l'année touristique 2007, s. 17

przyjazdów znalazły się Niemcy z największym wzrostem do roku 2006 wynoszącym +9,3%, i stanowią oni 14% wszystkich przyjazdów. Natomiast Francja znalazła się na 4 miejscu (107,157 tys.) – jej udział to 11% i z rokiem poprzednim tu też zauważalny jej wzrost o +2,6%.

Wykres 3 Przyjazdy do Luksemburga w 2007 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Compendium de l'année touristique 2007, s. 73

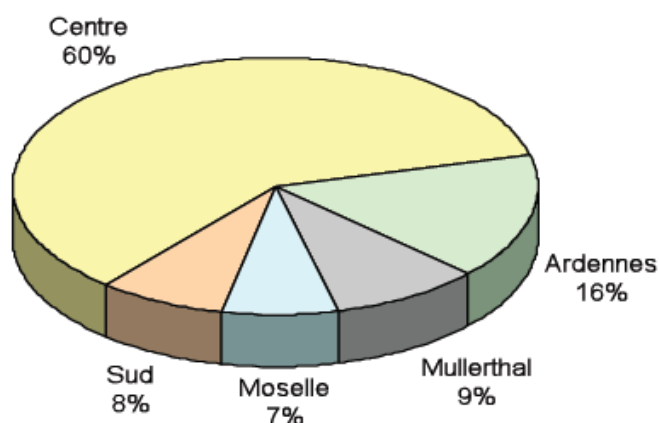
Do Wielkiego Księstwa podróżują także kraje takie kraje jak: Wielka Brytania (61,894 tys.) ze wzrostem o +2,8, kraje południowe tj. Hiszpania, Włochy, Grecja i Portugalia – stanowiące 5% wszystkich przyjazdów. Natomiast mieszkańcy z krajów północnych (Dania, Finlandia i Szwecja), z „dziesiątki” nowych członków UE (Malta, Cypr, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja, Słowenia, Polska, Węgry, Czechy) oraz ze Stanów Zjednoczonych stanowią po 2% ogólnych przyjazdów.

Tabela 3 Przyjazdy do Luksemburga z najważniejszych rynków (zmiana 07/06 w %)

	Niemcy	Wlk. Brytania	Francja	Holandia	Belgia	Włochy	USA	Japonia
Liczba przyjazdów	134 655	61 894	107 157	202 639	190 819	-	22 522	5 186
Dynamika zmian 07/06 (%)	+9,3	+2,8	+2,6	-6,8	+2,7	+2,5	-5,3	-17,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Compendium de l'année touristique 2007, s. 21

2.3 Odwiedzane regiony

Wykres 4 Przyjazdy turystów do poszczególnych regionów turystycznych Luksemburga w 2007 r.

Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s. 31

Według Compendium de l'année touristique 2007, najczęściej odwiedzanym regionem Luksemburga był region centralny (60%). Celem tylko w 16% wszystkich podróży były Ardeny, a 9% był Mullerthal. Tylko w 8% ruch turystyczny skupiał region Południowy, a w 7% Moselle. (wykres 4)

Przyglądając się turystom wybranych krajów, którzy odwiedzili Luksemburg w 2007 r., zauważamy, że większość przyjeżdżających (tak jak też wynika z wykresu powyżej) odwiedza region Centralny. W większości krajów ponad połowa turystów wybiera właśnie ten region. Tylko w Holandii i Belgii jest znaczna rozbieżność w wyborze regionu do wypoczynku. Mieszkańcy Holandii w ok. 40% wybrali Centrum, 35% Ardeny i w ok. 18% Mullerthal. Natomiast ok. 43% Belgów udało się do Centrum, ok. 22% Ardeny i 15,5% Mullerthal. Rozbieżność w tych państwach prawdopodobnie wynika z ich położenia względem Luksemburga, leżą one na północ i dlatego bliższe im są północne regiony turystyczne Luksemburga. (tabela 4)

Tabela 4 Przyjazdy turystów z wybranych krajów do poszczególnych regionów Luksemburga w 2007 roku (w %)

	Centrum	Ardennes	Müllerthal	Moselle	Południe
Holandia	39,70%	34.82 %	17.63 %	2.89 %	4.95 %
Belgia	42.84%	22.36%	15,53%	13,13%	6.14%
Niemcy	66.09	8.92 %	7.29 %	9.29 %	8.41 %
Francja	73.32 %	4.06 %	2.66 %	7.96 %	12.00 %
Wielka Brytania	78.93%	8.43%	3.81%	3,75%	5.08%

Południowe kraje*	81.63%	2.00%	1.18%	4.19%	11.00%
Północne kraje**	82.46%	5.18%	3.64%	4,84%	3.87 %
10 nowych członków UE***	84.61%	4.46%	2,65%	3,35%	4.93%
Stany Zjednoczone	88,9%	3,03%	1.76%	2.92%	3,38%

* Hiszpania, Włochy, Grecja i Portugalia

** Dania, Finlandia i Szwecja

*** Malta, Cypr, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja, Słowenia, Polska, Węgry, Czechy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w Compendium de l'année touristique 2007

2.4 Długość pobytu

**Tabela 5 Średnia długość pobytu turystów wybranych krajów
w poszczególnych regionach Luksemburga (w dniach)**

	Średnia krajowa	Centrum	Ardennes	Müllerthal	Moselle	Południe
Holandia	4,0	2,2	5,4	6,2	2,3	1,8
Belgia	2,3	1,7	3,2	3,5	1,9	1,6
Niemcy	2,0	1,8	3,0	2,6	2,2	2,5
Francja	1,9	1,8	2,2	2,5	1,7	2,2
Wielka Brytania	2,0	1,9	2,7	3,4	2,1	1,7
Południowe kraje*	2,1	2,1	3,0	2,0	1,8	2,2
Północne kraje**	2,0	2,0	2,7	3,1	2,0	1,8
10 nowych członków UE***	3,0	3,0	2,5	2,6	4,6	2,7
Stany Zjednoczone	2,3	2,2	1,7	2,0	4,5	2,2

* Hiszpania, Włochy, Grecja i Portugalia

** Dania, Finlandia i Szwecja

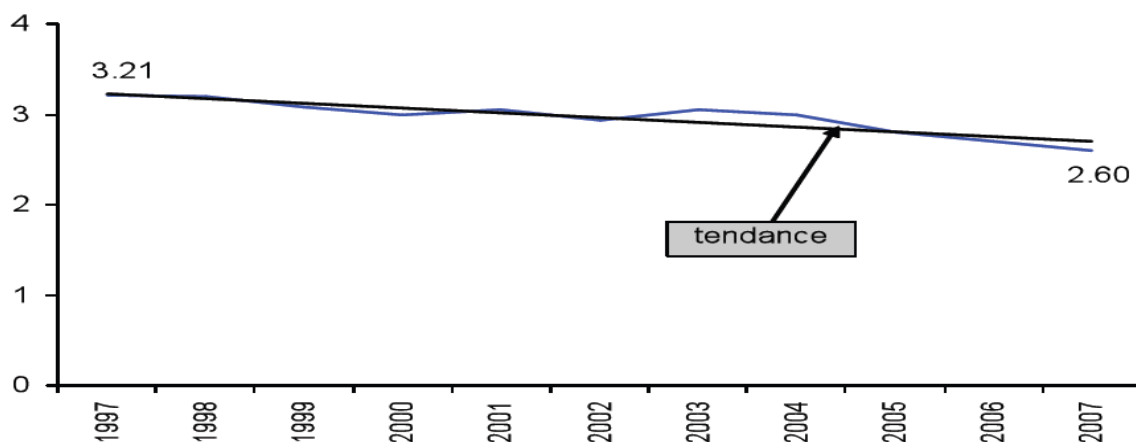
*** Malta, Cypr, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowacja, Słowenia, Polska, Węgry, Czechy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w Compendium de l'année touristique 2007

W 2007 roku przeciętny czas pobytu w Luksemburgu wynosił 2,6 dnia, przy czym najdłużej pozostawali tu Holendrzy – średnio 4 dni i turyści z 10 nowych państw UE – średnio 3 dni. Belgowie i Amerykanie spędzili tu średnio 2,3 dnia.

W regionie centralnym najdłużej pozostawali mieszkańcy 10 nowych państw UE (Malty, Cypru, Litwy, Łotwy, Estonii, Słowacji, Słowenii, Polski, Węgier, Czech) tj. ok. 3 dni. Turyści Ci wg danych statystycznych przebywają najdłużej ze wszystkich innych krajów również w regionie Mosell – ok.. 4.5 dnia oraz w regionie południowym 2,7 dnia.

Natomiast Holendrzy i Belgowie najdłużej pozostają w Ardenach oraz w Müllerthalu. (tabela 5)

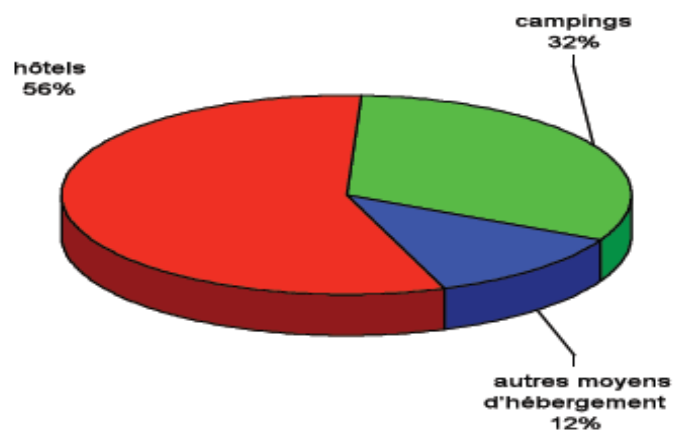
Wykres 5 Średnia długość pobytu turystów w Luksemburgu w latach 1997 – 2007 (dni)

Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s. 32

Według statystyk prowadzonych w latach 1997 -2007 można zauważyć tendencje do skracania czasu pobytu w Luksemburgu. W 1997 roku długość pobytu w kraju wyniosła 3,2 dni, tj. o 0,6 dnia więcej niż w roku 2007.

2.5 Miejsca zakwaterowania

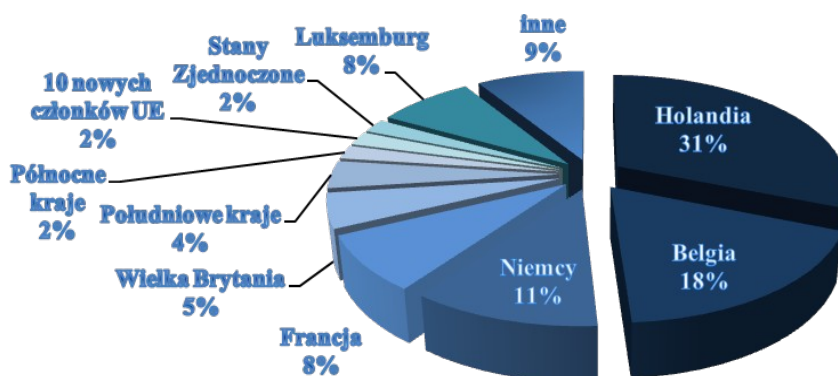
W 2007 roku zanotowano ponad 1,4 mln noclegów w hotelach turystycznych (56%), 803 tys. w kempingach (32%) oraz ponad 307 tys. w innych obiektach zbiorowego zakwaterowania (12%), co daje łącznie ponad 2,5 mln udzielonych noclegów w Luksemburgu.

Wykres 6 Udzielone noclegi w 2007 w Luksemburgu z podziałem na miejsce zakwaterowania (w %)

Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s. 31

W 2007 roku najczęściej z miejsc hotelowych korzystali Holendrzy (31%), Belgowie (18%), Niemcy (11%), Brytyjczycy (5%). (wykres 7)

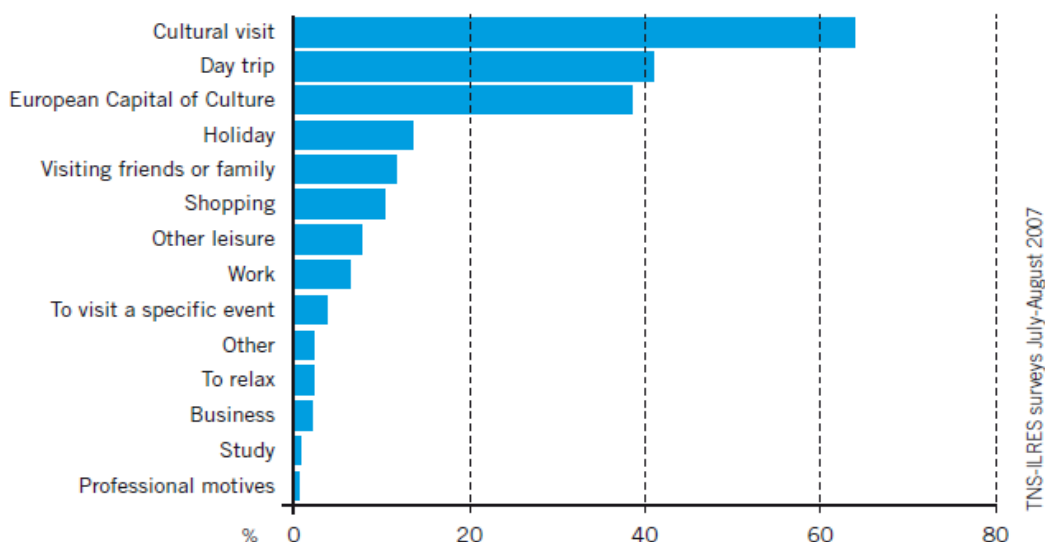
Wykres 7 Noce spędzone w hotelach z podziałem na kraje (%)

Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s. 73

Według raportu “Compendium de l'année touristique 2007” zauważalna jest tendencja wzrostowa w liczbie spędzonych nocy w Luksemburku.¹⁰

2.6 Profile turystów

¹⁰ Compendium de l'année touristique 2007, s. 33

Wykres 8 Motivation for visiting Luxembourg
(tourists attending ECOC events surveyed in Luxembourg City centre)

Źródło: Luxembourg and Greater Region, European Capital of Culture 2007, Final Report, June 2008
 [w: <http://www.mcesr.public.lu/>, 20.04.2009]

Badania przeprowadzone przez TNS-ILRES w Luksemburgu w lecie 2007 r. wykazały, że większość ankietowanych turystów złożyło – wizyty czysto kulturalne (63%). W 41% przypadkach były to tylko jednodniowe wycieczki, natomiast swoje wakacje spędzało tu ok. 13% ankietowanych, odwiedziny przyjaciół i rodziny to ok. 10%. Ok. 10% respondentów przyjechało do Luksemburga na zakupy, dla relaksu kraj odwiedziło 3%, a w celu studiowania 1% ankietowanych. (wykres 8)

Ponad 38% biorących udział w badaniu, uczestniczyło w programie ESK (Europejska Stolica Kultury – którą został w 2007 roku Luksemburg i z tego powodu w mieście tym zorganizowano wiele imprez kulturalnych). Jest to poziom znacznie wyższy niż w większości poprzednich Stolic Kultury.

Ponad 60% odwiedzających ESK miała wyższe wykształcenie i w większości byli to ludzie młodzi, spragnieni wiedzy.¹¹

¹¹ Luxembourg and Greater Region, European Capital of Culture 2007, Final Report, June 2008, s. 71
 [w: <http://www.mcesr.public.lu/>, 20.04.2009]

Tabela 6 Type of event attended by tourists in Luxembourg

Event type	% of tourists
Painting exhibitions	64
Photography exhibitions	49
Video art, art installations	47
Design, graphics, architecture	43
Concerts (pop, rock, jazz, world music)	37
Festivals, firework displays	27
Concerts (classical music)	19
Cinema	12
Literature	12
Theatre	10
Dance, ballet	8
Opera, operetta, musical	3

TNS-ILRES surveys July-August 2007

Źródło: Luxembourg and Greater Region, European Capital of Culture 2007, Final Report, June 2008

[w: <http://www.mcesr.public.lu/>, 20.04.2009]

Turyści którzy wzięli udział w ESK latem 2007 roku najczęściej odwiedzali wystawy sztuki, zwłaszcza malarstwa (64%) i fotografii (49%). Sztuka wideo, projektowania i architektury zainteresowała również znaczną część uczestników tj. powyżej 40%. Na koncerty (pop, rock, jazz, world music) udało się 37% ankietowanych, natomiast koncerty muzyki klasycznej wybrało tylko 19% uczestników. Operami, operetkami i musicalami zainteresowanych było tylko 3% uczestników. (tabela 6)

2.7 Dochody z turystyki

Wpływy z turystyki zagranicznej w Luksemburgu szacuje się na 4 mld USD co czyni, że bilans turystyczny kraju jest dodatni.¹²

¹² Z. Kruczek, *Op. cit.*, s.128

ROZDZIAŁ III

Rynek emisji turystycznej

W 2007 r. około 79% mieszkańców Luksemburga, czyli ok. 307.000 osób odbyło co najmniej jedną podróż wypoczynkową z co najmniej jednym noclegiem. Ze względu na bardzo małą powierzchnię kraju, znaczna większość mieszkańców udając się w podróż wybiera jako swój cel przede wszystkim inne kraje, tylko bardzo nieliczni wyjeżdżają i nocują w Wielkim Księstwie.

W 2007 r. udział krajowych celów wszystkich podróży wypoczynkowych to tylko 1% - co oznacza, że 99% to wyjazdy do zagranicznych miejsc. Ten bardzo wysoki odsetek zagranicznych miejsc w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie, i waha się między 98%, a 99%. (tabela 7)

Tabela 7 Aktywność mieszkańców Luksemburga w podróżach turystycznych w kraju i za granicą (wyjazdy z min. 1 noclegiem) w %

	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
w kraju	2.3	1.1	1.7	1.3	2.2	1.4	1.4	1.0
za granicą	97.7	98.9	98.3	98.7	97.8	98.6	98.6	99.0

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s.22 (376)

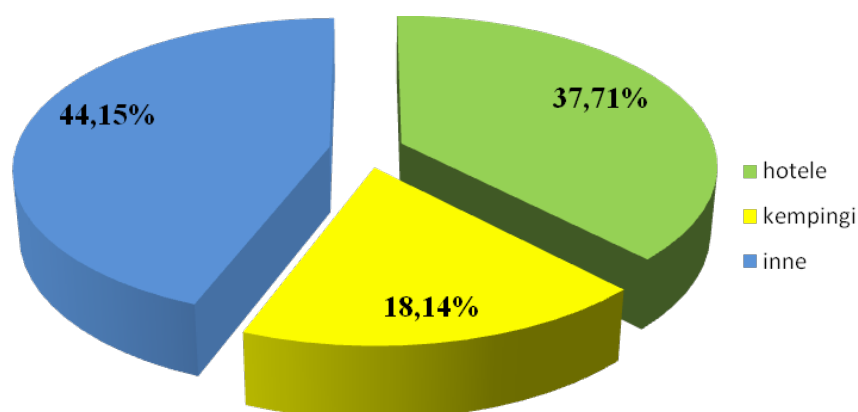
3.1 TURYSTYKA KRAJOWA

Tabela 8 Liczba przyjazdów i noclegów Luksemburczyków w kraju w 2007 roku

	2007	Dynamika zmian 06/07
Przyjazdy	63 928	+2,92
Noce	206 942	-7,18

Źródło: Compendium de l'année touristique 2007, s. 79

Luksemburczycy stanowią 6,51% wszystkich przyjazdów do kraju i 8,12% nocy we wszystkich kategoriach. (wykres 9). W 2007 w kraju zanotowano 63 928 przyjazdów Luksemburczyków, o 2,92 % więcej niż w roku ubiegłym. (tabela 8)

**Wykres 9 Procentowy udział miejsc zakwaterowania w liczbie noclegów
Luksemburczyków w kraju.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w Compendium de l'année touristique 2007, s.79

W 2007 roku Luksemburczycy skorzystali z 206 942 noclegów (tj. mniej o 7,18% niż w roku ubiegłym), które były świadczone w następujący sposób:

- 78 034 w hotelach,
- 37 548 kempingach,
- 91 360 w innych środkach zakwaterowania.

**Tabela 9 Liczba przyjazdów oraz średnia długość pobytu Luksemburczyków w
poszczególnych regionach turystycznych kraju.**

Region turystyczny	Liczba przyjazdów	Średnia długość pobytu (dni)
Centrum	26 910 (42,09%)	2,4
Ardeny	13 540 (21,18%)	2,8
Müllerthal	7 466 (11,68%)	4,9
Moselle	9 162 (14,33%)	5,9
Południe	6 850 (10,72%)	2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w Compendium de l'année touristique 2007, s. 79

Najczęściej Luksemburczycy za cel swoich krajowych podróży wybierali region centralny (aż 42,09% wszystkich przyjazdów) i spędzali tam ok. 2,5 dnia. Drugim miejscem najczęstszych odwiedzin były Ardeny (21,18%), następnie Müllerthal (11,68%) oraz Moselle (11,68%). Natomiast najmniej odwiedzanym terenem był region południowy (10,73%), a spędzano tam średnio tylko 2 dni.

Jeśli jednak chodzi o długość pobytu w danym regionie, to najwięcej dni Luksemburczycy spędzają w Moselle – ok. 6 dni i w Müllerthal ok. 5 dni.

Luksemburczycy na podróż w kraju w 2007 roku wydali średnio 350 euro, koszt jednej osoby to 140 euro (wykres 16 str. 37)

3.2 TURYSTYKA ZAGRANICZNA

**Tabela 10 Najczęściej odwiedzane przez Luksemburczyków państwa europejskie
(wszystkie podróże z co najmniej jednym noclegiem) w %**

	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Francja	21,9	23,2	25,8	25,9	24,0	24,8	22,5	22,9
Niemcy	9,1	11,7	13,0	14,1	14,7	15,5	16,6	17,4
Belgia	9,5	10,2	11,5	11,4	11,2	9,6	10,0	9,9
Włochy	8,7	7,4	8,2	7,2	8,0	7,2	6,8	8,5
Hiszpania	10,7	9,3	7,9	7,8	7,0	7,5	8,3	7,5
Portugalia	6,8	6,9	4,6	5,0	5,5	5,1	4,7	4,7
Austria	4,6	3,7	3,9	4,3	4,0	4,0	5,4	4,6
Szwajcaria	3,8	4,5	4,2	3,7	4,0	4,5	4,1	4,1
Holandia	3,1	3,6	3,2	3,9	3,1	3,7	3,0	3,7
Wielka Brytania	3,6	2,9	2,7	3,0	2,7	2,8	3,0	2,2
Grecja	2,0	1,6	1,9	1,8	1,6	1,7	1,9	1,7
inne	16,2	15	13,1	11,9	14,2	13,6	13,7	12,8

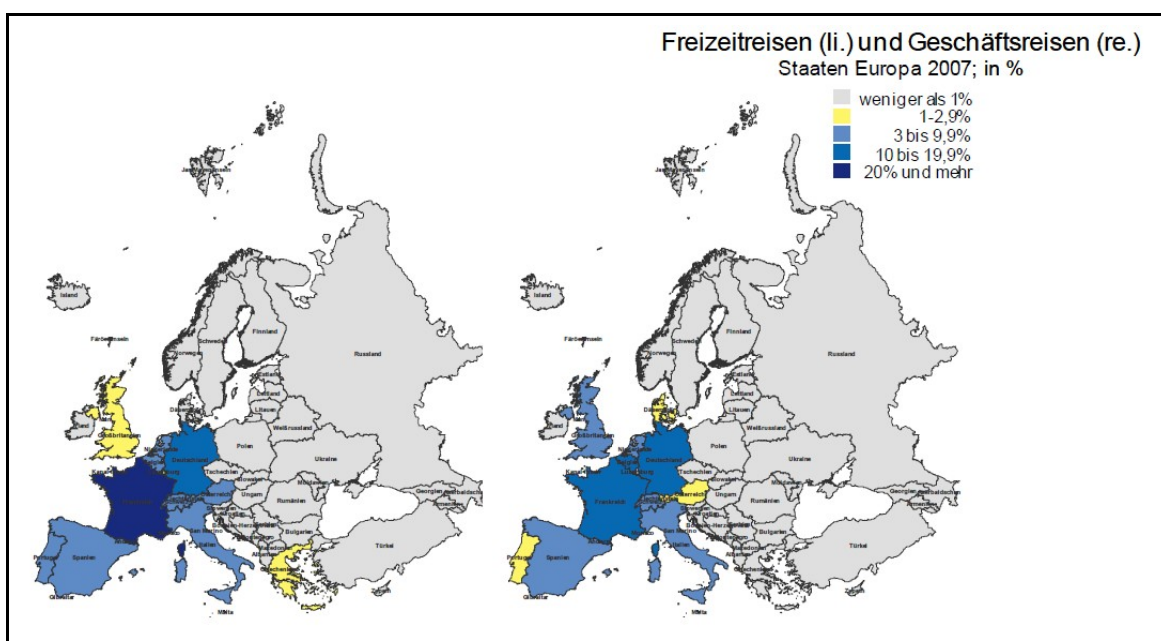
Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 22 (376)

Do głównych odbiorców podróży mieszkańców Luksemburga należą głównie kraje w południowo zachodniej Europie.

Francja jest najważniejszym celem podróży Luksemburczyków: w 2007 r. około 23% (od 1998 oscyluje między 22% a 26%) wszystkich podróży wypoczynkowych. Drugim najczęściej wybieranym państwem są sąsiednie Niemcy, których udział w ogólnych wyjazdach Luksemburczyków z roku na rok wzrastał, od 9,1% w 1998 do 17,4% w 2007 roku. Miejsce podróży wypoczynkowych z udziałem ok. 10% przypadł Belgii ważnym turystycznie dla Luksemburczyków. Dane te oznaczają, że celem co 2 wyjazdu z Wielkiego Księstwa są kraje ościennie.

Kolejnymi państwami do których często wyjeżdżają mieszkańcy Luksemburga to: Włochy (8,5%), Hiszpania (7,5%), Portugalia (4,7%), Austria (4,6%) i Szwajcaria (4,1%). Innymi istotnymi celami podróży są: Holandia (3,7%), Wielka Brytania (2,2%) i Grecja (1,7%). (tabela 10)

3.2.1 Kierunki wyjazdów

Rysunek 10 Główne europejskie cele podróży Luksemburczyków z podziałem na wyjazdy wypoczynkowe (po lewej) i służbowe (po prawej) w 2007 roku w %

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 28 (382)

Najczęściej wybieranymi państwami dla turystyki wypoczynkowej jest Francja (powyżej 20% wszystkich wyjazdów) oraz Niemcy (10-20%). Następnie wybierane są:

kraje Beneluksu, a także Szwajcaria, Austria, Hiszpania, Portugalia oraz Włochy (3-10%). Najmniej 1-3% ogółu wszystkich wyjazdów kieruje się do Wielkiej Brytanii oraz Grecji.

Trochę inaczej sprawa kształtuje się w podróżach służbowych, bowiem najmniej wyjazdów w tym celu jest do Portugalii, Austrii oraz Danii (1-3%). 3-10% wszystkich wyjazdów to podróże do Wielkiej Brytanii Hiszpanii, Holandii Szwajcarii i Włoch. Natomiast najczęściej mieszkańcy Wielkiego Księstwa w sprawach służbowych są wysyłani do krajów sąsiednich czyli Niemiec, Belgii i Francji.

3.2.2 Długość pobytu

**Tabela 11 Średni czas trwania podróży na poszczególnych kontynentach
(wszystkie wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem)**

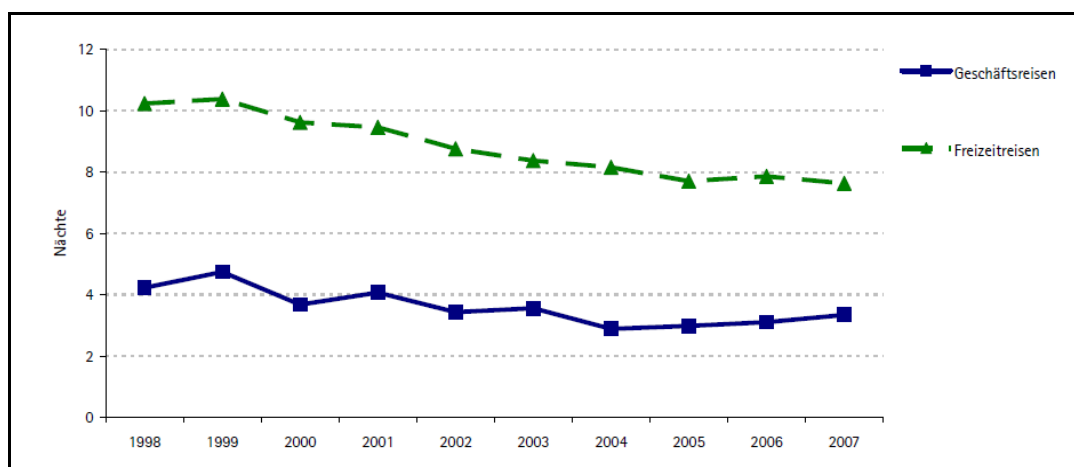
średni czas trwania podróży (noclegi)	
Afryka	11,1
Azja	16,8
Europa	6,4
Oceania i Australia	20,5
Ameryka Południowa	15,5
Ameryka Północna	11,9

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 24 (378)

Jak widać z powyższej tabeli mieszkańcy Wielkiego Księstwa najwięcej czasu, powyżej 20 dni spędzają w podróżach do Australii i Oceanii, jest to głównie spowodowane m.in. znaczną odległością oraz kosztem przejazdu. To samo tyczy się Azji (ok. 17 noclegów) i obu Ameryk (12 i 15,5 noclegów). Nieco krócej bo ok. 11 noclegów Luksemburczycy spędzili w nieco bliższej Afryce. Natomiast najkrótsze wizyty były w Europie tj. ok. 6,5 noclegów. Wynika to głównie z położenia kraju w Europie i bliskości celów europejskich podróży. Można wyjeżdżać częściej i w różne regiony zmniejszając czas pobytu.

Rozpatrując czas podróży (liczbę noclegów) na przełomie lat 1998-2007 widzimy, że od 1999 roku czas podróży wypoczynkowych ciągle spada. W 1998 r. podjęte wycieczki rekreacyjne trwały średnio 9,8 nocy, jednak wartość ta zmniejszyła się w 2005 r. do 7,7 doby. W 2006 roku zauważono niewielki trend wzrostowy do 7,9 nocy. Jednak wzrost ten niestety nie znalazł potwierdzenia w 2007 roku, gdyż znów odnotowano spadek

(-0,3 dni) i średni czas trwania podróży wypoczynkowej wyniósł w sumie około 8 nocy ($\bar{X} = 7,6$). Ogólnie, średni czas podróży wypoczynkowych od 1998 roku do 2007 spadł o około 2 dni.

Wykres 10 Średni czas pobytu Luksemburczyków w podróży służbowych i wypoczynkowych na przełomie lat 1998 – 2007

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 32 (386)

Jeśli chodzi o czas trwania podróży służbowych Luksemburczyków to można zauważyć, że najdłużej trwał on w 1999 roku tj. średnio 5 nocy. Następnie wartość ta spadła w 2000 r. do poniżej 4 nocy i ta tendencja spadkowa utrzymywała się aż do roku 2004, w którym odnotowano największy spadek (3 doby). Jednakże od tego roku zauważalny jest wzrost liczby nocy w podróży służbowych, który w 2007 roku wyniósł 3,5.

Potwierdzeniem powyższego wykresu jest tabela, z której wynika, że w 2007 roku 73,8% Luksemburczyków spędza 1-7 noclegów w podróży wypoczynkowych. Natomiast 81,5% podróży służbowych trwa średnio 1-3 noclegów.

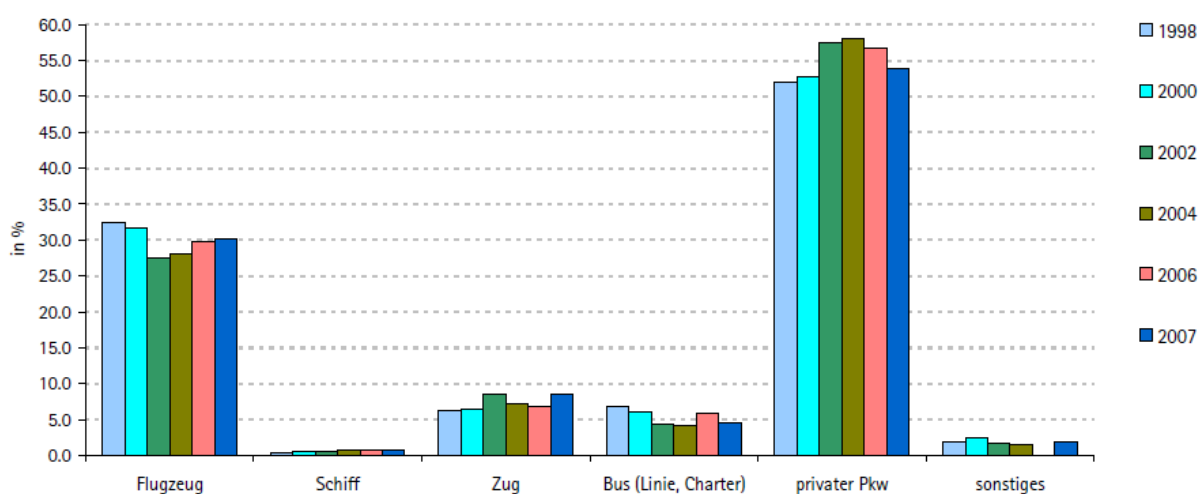
Tabela 12 Długość czasu podróży (wypoczynkowych i służbowych) w 2007 roku

	Podróże wypoczynkowe	Podróże służbowe
1-3 noclegi	38,4	81,5
4-7 noclegi	35,4	13,9
8-14 noclegi	18,5	3,4
15-28 noclegi	6,0	0,4
29-... noclegi	1,7	0,9

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 32 (386)

3.2.3 Środki lokomocji

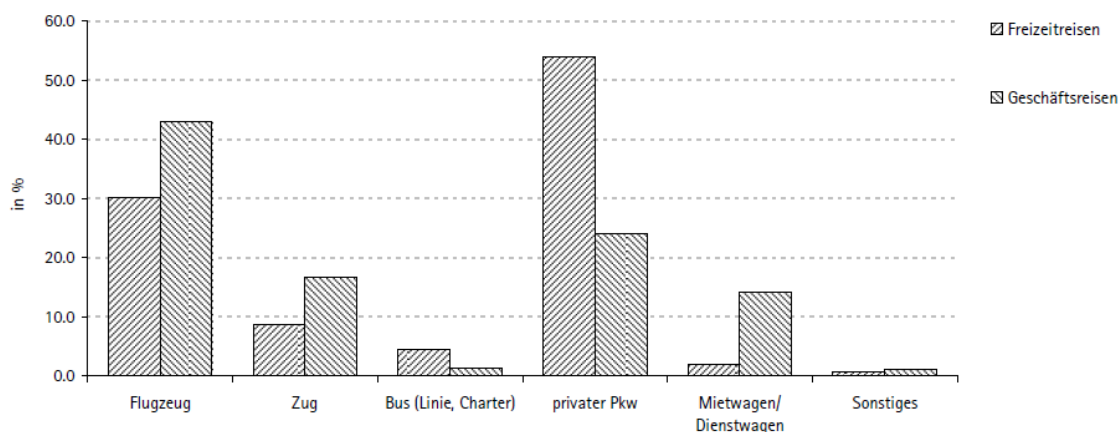
W podróżach wypoczynkowych największą rolę już od 1998 roku odgrywają prywatne samochody mieszkańców Luksemburga. Drugim często wykorzystywanym środkiem transportu jest samolot (30% wszystkich podróży w 2007 r.). Natomiast udział pociągów oraz autobusów (liniowych i czarterowych) stale utrzymują się na niskim poziomie, który waha się na poziomie 9-4%. Najmniej popularne wśród mieszkańców są podróże statkami (ok. 1%).

Wykres 11 Wykorzystanie środków transportu w podróżach wypoczynkowych w latach 1998 – 2007 (w %)

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 33 (387)

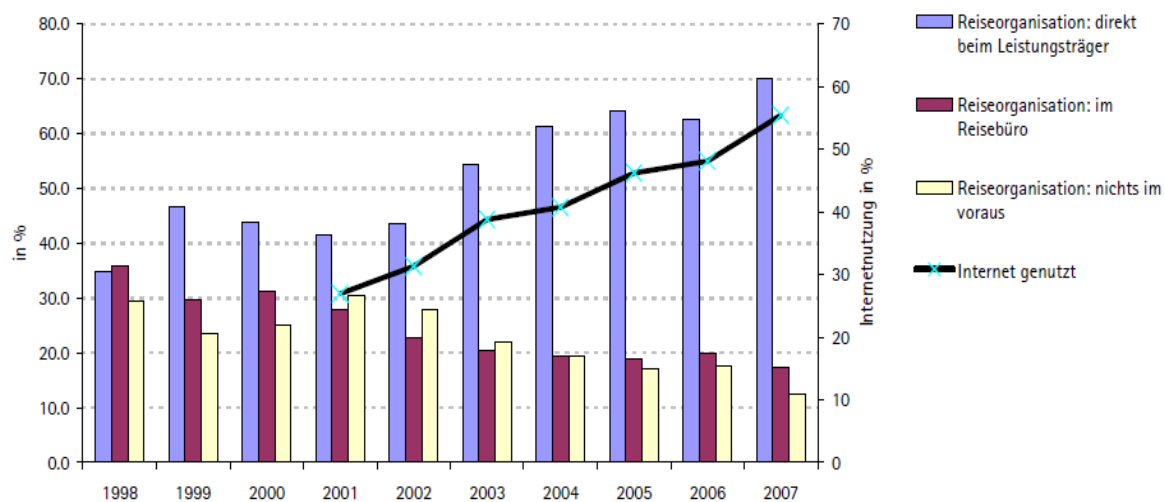
W wyjazdach wypoczynkowych największe znaczenie ma samochód (ok. 53%) następnie samolot (ok. 41%) i pociąg (9%). Natomiast w wyjazdach służbowych najczęściej wykorzystywanym środkiem lokomocji jest samolot (42%), następnie samochód (24%) oraz pociąg (16%). (wykres 12)

Wykres 12 Udział środków transportu w wyjazdach wypoczynkowych i służbowych w 2007 roku (w %)

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 34 (388)

3.2.4 Organizacja podróży

Wykres 13 Rozwój organizacji podróży (wszystkie wypoczynkowe podróże z co najmniej jednym noclegiem) w latach 1998 – 2007.

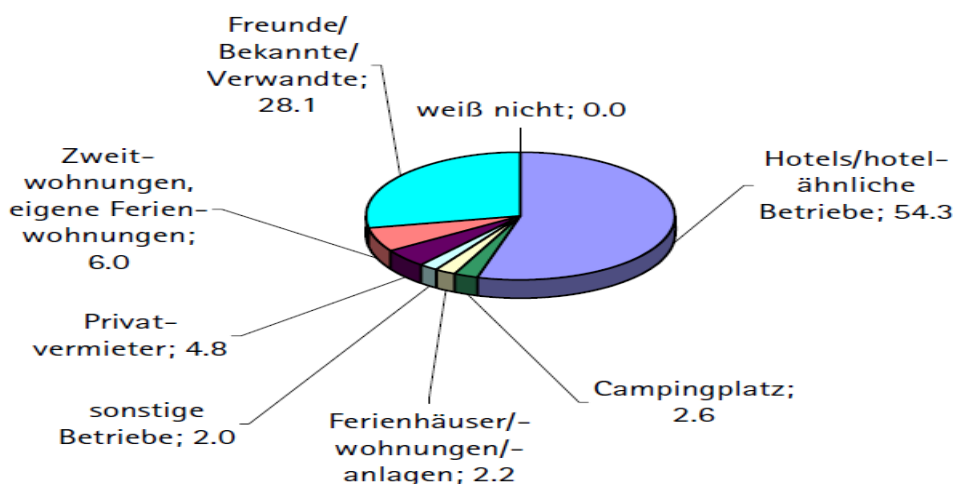
Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 39 (393)

Mieszkańcy Wielkiego Księstwa na przełomie lat 1999-2007, najczęściej organizowali swoje podróże wypoczynkowe bezpośrednio u usługodawcy, następnie przez biuro podróży. Tylko w latach 2001-2003 udział biur podróży przewyższał podróże spontaniczne (bez wcześniejszej organizacji). Zauważalne jest również, że pojawienie się internetu (w 2001), jako nośnika informacji oraz rezerwacji, spowodowało znaczną utratę

znaczenia biur podróży oraz wzrost organizacji podróży bezpośrednio z usługodawcami. Tendencja ta trwa stale od 2001 r. i w 2007 roku 60% wszystkich podróży wypoczynkowych była organizowana bezpośrednio u usługodawcy, a tylko 18% w biurze podróży.

Inaczej sprawa wygląda w przypadku organizacji podróży służbowych. Podstawową bowiem formą organizacji w tym przypadku jest własne biuro podróży lub odpowiedni „Sekretariat działalności podróżnika”: około 55% wszystkich podróży służbowych. Nieco ponad jedna trzecia podróży służbowej jest organizowana bezpośrednio u odpowiednich usługodawców (35%). Natomiast udział podróży służbowych bez wcześniejszej organizacji nie jest zbyt często podejmowany – i stanowi ok. 5%.¹³

3.2.5 Miejsca zakwaterowania

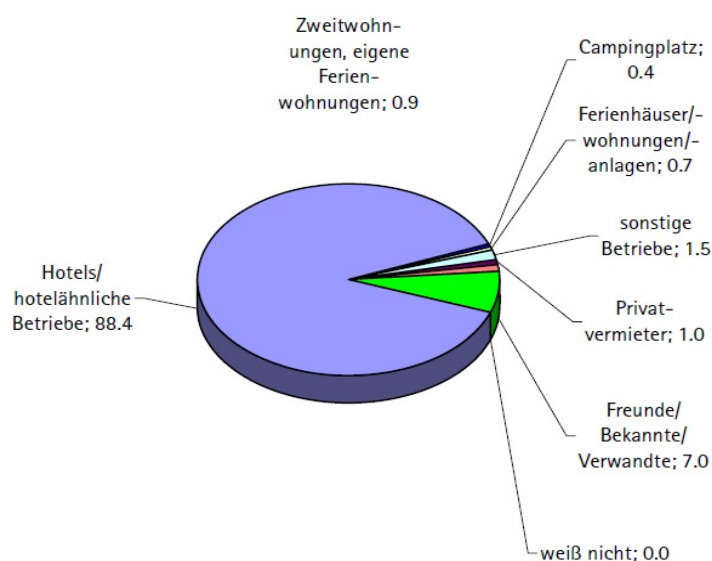
Wykres 14 Miejsca zakwaterowania mieszkańców Luksemburga w czasie podróży wypoczynkowych w 2007 r. (w %)

ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 41 (396)

W podróżach wypoczynkowych w 2007 r. najważniejszą formą zakwaterowania dla Luksemburczyków były hotele i podobne obiekty noclegowe, z których skorzystano w ok. 55% wszystkich odbytych podróży. Z kolei w czasie ok. 28% podróży wypoczynkowych wybrano prywatne otoczenie, czyli noclegi u przyjaciół, znajomych lub krewnych. Na kolejnym miejscu jeśli chodzi o zakwaterowanie znalazło się korzystanie z własnych domów wczasowych (np. domków letniskowych) (około 6%).

¹³ ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 39-40 (393-394)

Podobnie jak w przypadku innych parametrów podróży zachodzi zależność między wyborem zakwaterowania, a miejscem przeznaczenia: w Europie główną rolę odgrywają prywatne kwatery, szczególnie w Belgii i w Francji, ale także w Luksemburgu (50%). W krajach skandynawskich oraz w Portugalii kwatery prywatne są wykorzystywane w ponad 70% podróży wypoczynkowych. Natomiast w podróżach do popularnych wakacyjnych krajów, takich jak Włochy i Hiszpania, czy też w czasie podróży do pozaeuropejskich krajów, najczęstszą formą zakwaterowania stają się hotele i tym podobne miejsca noclegowe.¹⁴

Wykres 15 Miejsca zakwaterowania w służbowych podróżach Luksemburczyków w 2007 r. (w %)

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 42 (396)

Hotele i obiekty hotelarskie odgrywają ogromną rolę w przypadku podróży służbowych, ponieważ korzysta się z nich w 88% wszystkich podróży tego typu. Bardzo rzadką formą zakwaterowania w tych podróżach są noclegi u przyjaciół, znajomych lub krewnych (ok. 7%).

3.2.6 Wydatki na turystykę

Przeciętne wydatki Luksemburczyków na podróże wypoczynkowe i rekreacyjne od 1998 r. wzrastały, w 2004 r. wyniosły one 1 717 € tj. o 193 € więcej niż w roku 1998. Spadek wydatków zanotowano natomiast w 2005 roku (-77 €), jednakże w 2006 roku

¹⁴ ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 42 (396)

znów nastąpił wzrost i wydatki na turystykę wyniosły ok. 1 802 € (+162 €). W 2007 roku mieszkańcy Wielkiego Księstwa wydali 1 853 €, o 51 € niż w roku poprzednim. (tabela 13). Średnia cena za osobę w porównaniu do 2006 roku również nieznacznie wzrosła i wyniosła ok. 662 € (+19 €), natomiast cena za dobę wynosiła średnio ok. 364 € (+9 €).¹⁵

**Tabela 13 Wydatki Luksemburczyków na podróże wypoczynkowe
w latach 1998-2007 (w €)**

	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Średni koszt podróży	1 524	1 584	1 611	1 708	1 717	1 640	1 802	1 853

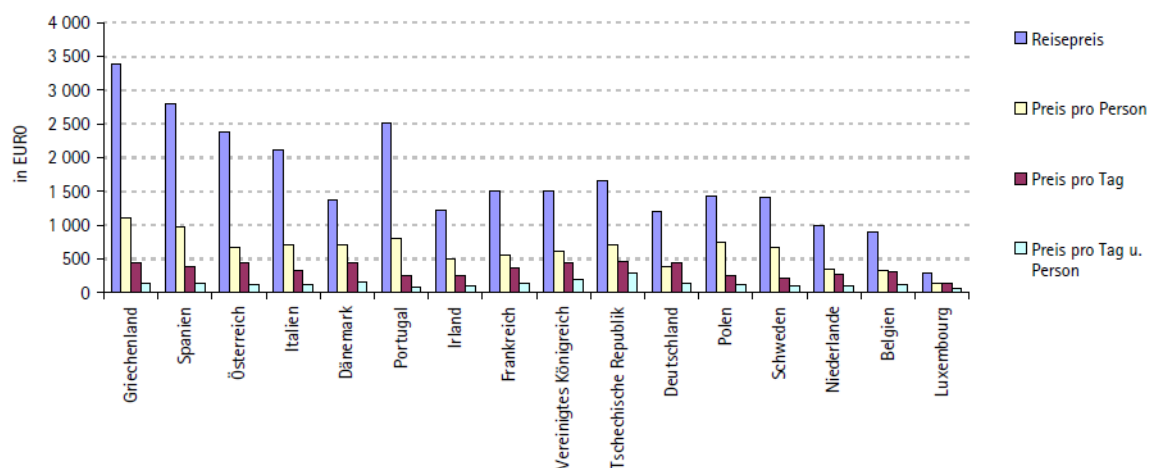
Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 44 (350)

Wielki wpływ na koszty podróży, oczywiście, ma miejsce do którego udają się Luksemburczycy i tak: w podróżach do europejskich miejsc wydają średnio 1 640 €, do Afryki ok. 3 500 €, Azji ok. 4 900 €, Ameryki Południowej ok. 4 750 €, Ameryki Północnej ponad 4 900 €, a do Australii i Oceanii powyżej 5 500 €. Wzrost wydatków na podróże na inne kontynenty wynikają głównie z kosztów transportu oraz czasu pobytu w danym miejscu (jak przedstawiono wcześniej – im dalsza podróż tym przeważnie jest ona dłuższa).¹⁶

Analizując poniższy wykres zauważamy znaczne różnice w wydatkach na podróże mieszkańców Luksemburga do różnych krajów UE. Najdroższymi podróżami są: podróże do Grecji, Hiszpanii i Portugalii. Średnie wydatki na nie wynoszą ok. 2 500 €. Natomiast najmniej Luksemburczycy wydają w czasie podróży wewnątrz krajowych oraz do Belgii i Holandii (poniżej 1 00 €).

¹⁵ ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 44 (350)

¹⁶ Ibidem, s. 45-46

Wykres 16 Średni koszt podróży wypoczynkowych Luksemburczyków do poszczególnych krajów UE w 2007 r.

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 46 (400)

W podróżach służbowych średni koszt wyjazdu w 2007 roku wyniósł 1 177 € tj. o 125 € więcej niż w roku poprzednim i o 38 € mniej niż w roku 2001. (tabela 14)

Tabela 14 Wydatki Luksemburczyków na podróże biznesowe w latach 1998 -2007(w €)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Średnie wydatki	925	1 048	903	1 155	1 029	1 016	935	1 020	992	1 117

Źródło: ETI 2008 im Auftrag der STATEC [w: Bulletin du STATEC N°7-2008], s. 49 (403)

ROZDZIAŁ IV

Znaczenie rynku turystycznego dla Polski

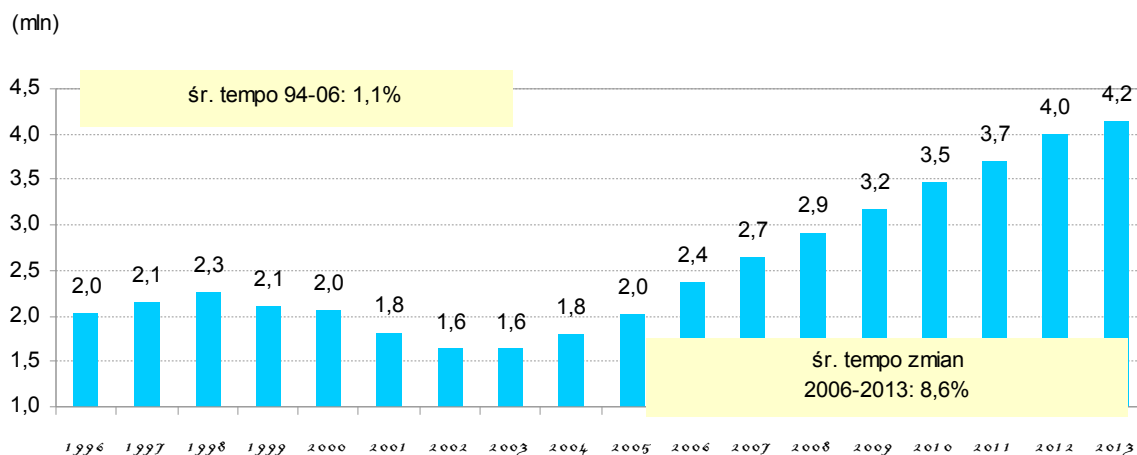
W całym 2007 roku zanotowano 66,2 mln przyjazdów cudzoziemców do Polski, o 1,7% więcej niż w 2006 roku. Analizując ruch przyjazdowy wg krajów można zauważyć przewagę tendencji wzrostowych. Liczba przyjazdów do Polski wzrosła m.in. z Luksemburga. W 2007 roku wyniosła ona 4,5 tys., to jest o prawie połowę więcej niż w roku ubiegłym. Wzrost ruchu przyjazdowego z tego kraju do Polski był najszybszy w II kwartale 2007 r. – 91%, a III kwartale odnotowano wzrost o 50%.

**Tabela 15 Przyjazdy cudzoziemców do Polski w latach 2005-2007
według wybranych krajów (tys.)**

	Przyjazdy			Zmiany w 2007 r.				Rok
	2005 rok	2006 rok	2007 rok	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	
Ogółem	64606,1	65114,9	66207,8	14,3%	3,9%	2,0%	10,4%	1,7%
Niemcy	37436,3	37192,1	38102,7	11,1%	2,8%	5,1%	-7,6%	2,4%
15 UE bez Niemiec	2066,4	2430,4	2720,5	14,3%	19,8%	13,3%	0,0%	11,9%
Wielka Brytania	345,1	455,4	548,1	16,8%	21,3%	16,6%	27,0%	20,4%
Włochy	247,0	276,2	326,7	54,8%	29,4%	11,8%	-6,3%	18,3%
Austria	282,2	304,0	317,8	35,5%	18,7%	7,7%	28,8%	4,6%
Francja	219,6	229,9	258,0	14,0%	7,3%	14,4%	13,1%	12,2%
Hiszpania	72,6	88,9	118,5	38,1%	46,2%	26,9%	27,3%	33,3%
Belgia	71,9	91,4	115,2	56,7%	44,4%	30,3%	14,5%	26,0%
Portugalia	27,3	36,7	70,9	112,8%	65,3%	119,3%	77,8%	93,5%
Finlandia	68,1	76,7	81,8	14,5%	15,5%	6,6%	12,8%	6,6%
Grecja	28,8	30,6	25,4	-43,4%	-	-6,6%	24,5%	-
Luksemburg	3,3	3,0	4,5	18,9%	91,0%	50,4%	34,5%	49,8%
Nowe kraje EU	13493,6	13032,6	13086,4	27,9%	8,5%	0,2%	22,5%	0,4%

Źródło: GUS, na podstawie danych Straży Granicznej. Dane za grudzień 2007
doszacowane przez Instytut Turystyki [w: www.intur.com.pl, 30.03.2009]

W opracowanych prognozach z 2007 roku Instytut Turystyki zakłada, że liczba przyjazdów turystów z krajów EU (bez Niemiec) – do których należy Luksemburg - do Polski w latach 2006-2013 będzie rosła znacznie szybciej niż w latach ubiegłych. Średnie tempo zmian w tych latach ma wynieść 8,6%.

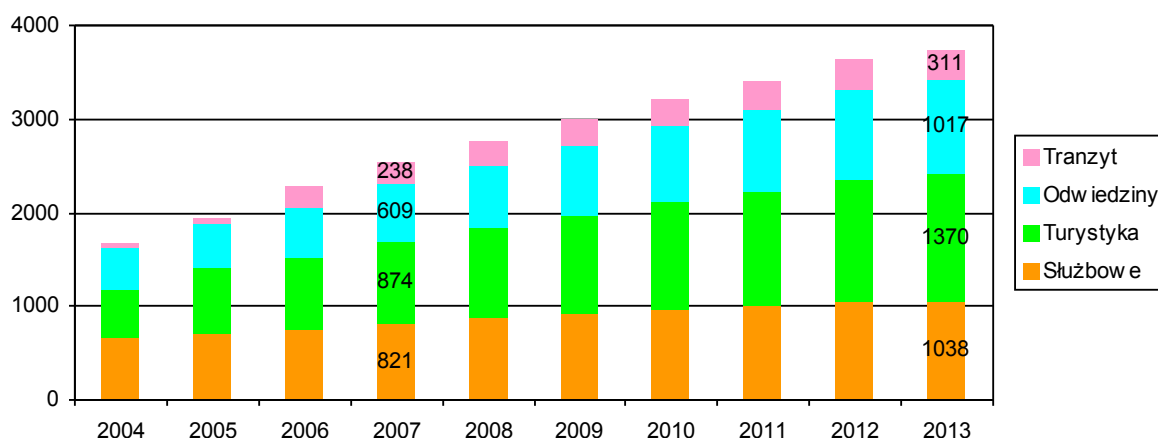
Wykres 17 Przyjazdy turystów z krajów UE (bez Niemiec) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007 – 2013 (w mln)

Źródło: Oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki, [w: www.pot.gov.pl, 20.03.2009]

(W związku z tym, iż nie ma szczegółowych danych dotyczących przyjazdów Luksemburczyków do Polski, w dalszej części tego opracowania będę omawiała Luksemburg jako kraj należący do 15 UE.)

4.1. Cele przyjazdów

W 2007 roku najczęstszym celem podróży do Polski wśród krajów 15 UE (bez Niemiec) była typowa turystyka (874 tys.), nieco mniej turystów odwiedziło Polskę w celach służbowych (821 tys.). 609 tys. przyjazdów to były odwiedziny rodziny, krewnych i przyjaciół, natomiast 238 tys. to był tranzyt. (wykres 18)

Wykres 18 Podstawowe cele przyjazdów turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007-2013

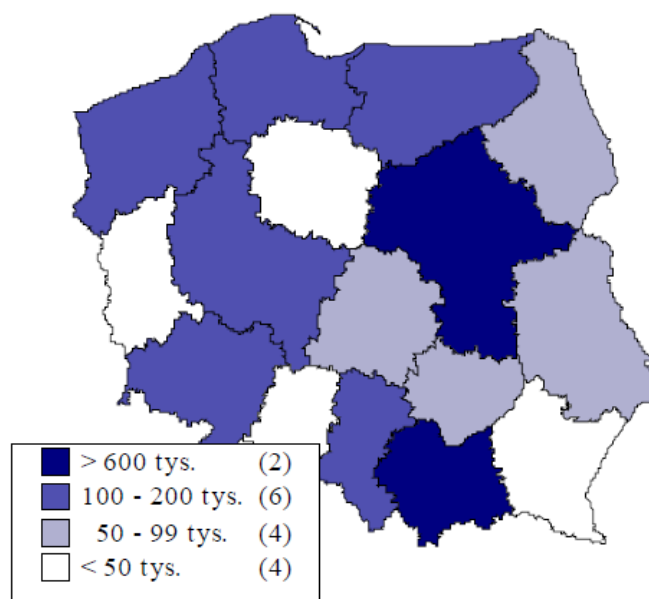
- Źródło: Oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki [w: www.pot.gov.pl, 20.03.2009]

Przy umiarkowanym wzroście liczby turystów zagranicznych w Polsce zakłada się, że w latach 2007-2013 najszybciej rosnać będzie liczba turystów odwiedzających Polskę w celach typowo turystycznych (zakłada się, że pewien spadek liczby turystów w 2013 roku będzie wynikiem większego wzrostu w 2012 roku związanego z mistrzostwami Europy w piłce nożnej). Przy jednoczesnym, nieco mniejszym wzroście liczby podróży służbowych do Polski zakłada się stabilizację (z niewielkimi wahaniami) pozostałych segmentów rynku (odwiedziny u krewnych i znajomych, tranzyt, zakupy).¹⁷

¹⁷ www.pot.gov.pl, 20.03.2009

4.2. Odwiedzane regiony

Kraje UE (bez Niemiec) w 2007 roku najczęściej odwiedzali województwa: mazowieckie i małopolskie. W zachodniopomorskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim wielkopolskim, dolnośląskim oraz śląskim odnotowano od 100 – 200 tys. przyjazdów turystów. Najmniej odwiedzanymi województwami (do 50 tys.) były: lubuskie, kujawsko-pomorskie, opolskie oraz podkarpackie. (rysunek 11)

**Rysunek 11 Wizyty w poszczególnych województwach w 2007 roku:
kraje UE (bez Niemiec)**

Źródło: W. Bartosiewicz, T. Skalska, Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku, Warszawa 2008, s. 66

4.3. Długość pobytu

Turyści z 15 krajów UE (bez Niemiec) średnio spędzili w Polsce 2007 roku - 4 i pół dnia. 59% turystów pozostało w Polsce 1-3 nocy (więcej o 11% niż w roku 2006), 29% do tygodnia (mniej o 14%). Ponad 8 dni przebywało w Polsce ok. 12% (o -3%) wszystkich turystów z 15 krajów UE.¹⁸

¹⁸ www.intur.com.pl, 02.05.2009

Tabela 16 Długość pobytu w Polsce w 2007 roku (dane w %)

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
1 do 3 nocl.	78	74	59	92	94	45
4 do 7 nocl.	16	20	29	7	4	30
8 do 28	5	6	11	1	1	21
Ponad 4 tyg.	1	0	1	0	1	4
Średnia liczba noclegów	2,9	3,0	4,5	1,7	1,8	7,6

Źródło: Badania Instytutu Turystyki w 2007 roku, [w: www.intur.com.pl, 30.03.2009]

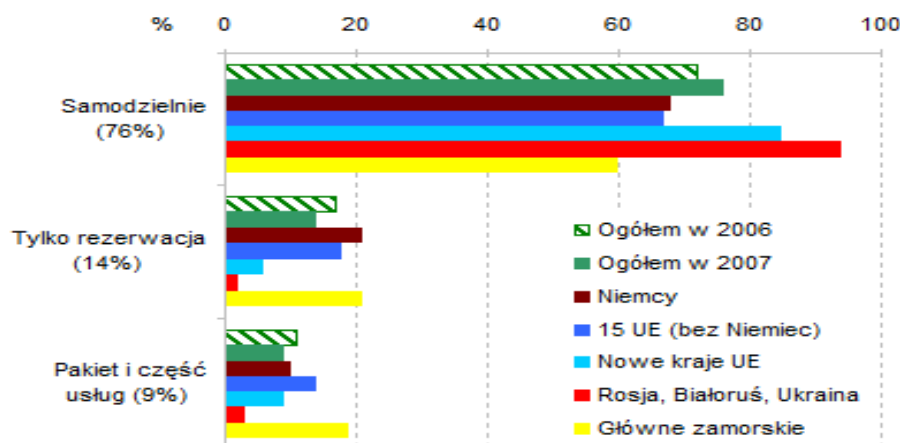
Wg wstępnych wyników dotyczących przyjazdów do Polski w pierwszej połowie 2008 roku: 15 krajów UE (bez Niemiec) – 37% spędziło 1-3 nocy, 41% - do tygodnia, 22% powyżej 8 dni. Średnio turyści z krajów 15 UE spędzili w Polsce średnio 6 dni.¹⁹

4.4. Forma organizacji przyjazdów

W ciągu ostatnich lat stale rośnie odsetek turystów korzystających z usług biur podróży. Jednak w 2007 roku zaobserwowany został spadek. Ogółem pakiet lub część usług wykupiło 9,3% turystów. Kolejne 13,7% skorzystało z pośrednictwa w rezerwacji.

Wśród turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) udział wykupujących pakiety wyniósł 14%, 18% skorzystali z rezerwacji usług, natomiast 68% przyjazdów było samodzielnie organizowanych. (wykres 20)

¹⁹ Instytut Turystyki: Charakterystyka przyjazdów do Polski w pierwszej połowie 2008 roku, s. 2
[w: www.intur.com.pl, 02.05.2008]

Wykres 19 Organizacja podróży (dane w %)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r. [w: www.intur.com.pl, 30.03.2009]

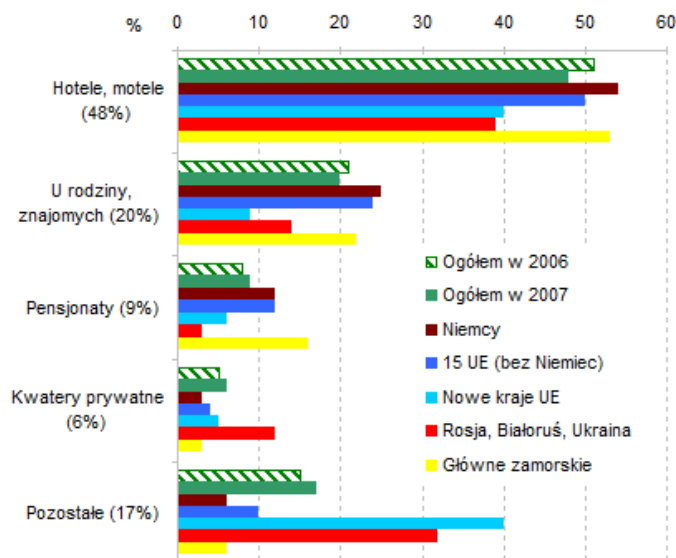
Wg wstępnych wyników dotyczących przyjazdów do Polski w pierwszej połowie 2008 roku: 41% turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) wykupiło pakiet lub część usług, skorzystało z rezerwacji 10%, a 49% podróży zostało zorganizowanych samodzielnie.²⁰

4.5. Miejsca zakwaterowania

Z noclegów w obiektach typu hotelowego korzystała blisko połowa (48%) badanych turystów. W grupie gości z krajów 15 UE (bez Niemiec) z hoteli skorzystało 50% (o 2% więcej niż w roku 2006)²¹. Około jednej czwartej turystów korzystało z noclegów u rodziny lub znajomych, 12% nocowało w pensjonatach, a 4% z kwater prywatnych. (wykres 21)

²⁰ Ibidem, s.3

²¹ www.intur.com.pl, 02.05.2009

Wykres 20 Głównie miejsca noclegowe w 2007 roku (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r. [w: www.intur.com.pl, 30.03.2009]

Wg wstępnych wyników dotyczących przyjazdów do Polski w pierwszej połowie 2008 roku: z miejsc hotelowych skorzystano w 53% ogółu przyjazdów 15 krajów UE (bez Niemiec), u rodziny i znajomych zatrzymało się 22% turystów, 13% zatrzymało się w pensjonatach, a 4% w kwaterach prywatnych.²²

4.6. Wydatki na turystykę

Na podróż do Polski Luksemburczycy wydają średnio ok. 1 400 € . Jedna osoba wydaje ok.. 750 €, na całą podróż. Mieszkańcy Wielkiego Księstwa na jeden dzień w Polsce wydają ok. 220 €. (wykres 16, s.37)

4.7. Cechy społeczno – demograficzne

W 2007 roku 71% przyjezdnych turystów stanowili mężczyźni. Znaczną przewagę udziału mężczyzn w strukturze demograficznej obserwowano już w poprzednich latach. Ma to związek z celami przyjazdów: służbowe i podróże tranzytowe są niemal całkowicie zdominowane przez mężczyzn. Przewaga kobiet występuje wśród tych, którzy przyjechali

²² Instytut Turystyki, Op.cit., s.3

w odwiedziny do krewnych lub znajomych. Stosunkowo wyrównany pod względem płci jest segment turystyczno-wypoczynkowy.

Tabela 17 Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2007 r. (w %)

	Ogółem	Niemcy	Stare kraje UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Główne zamorskie
Kobieta	27	32	33	18	19	34
Mężczyzna	71	66	65	81	79	63
Brak danych	2	2	1	1	2	3
Wiek do 24 lat	5	6	7	3	3	7
25 do 34	23	21	26	25	22	23
35 do 44	37	37	38	38	41	19
45 do 54	20	17	16	23	25	26
55 i więcej	14	18	12	10	8	22
Brak danych	1	1	1	1	1	3

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

[w: W. Bartosiewicz, T. Skalska, Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku, Warszawa 2008]

Strukturę wieku turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) odwiedzających Polskę obrazuje regularna piramida ze znaczną dominacją grupy osób w wieku od 35 do 44 lat. Turystów w wieku od 25 do 34 lat było 26%, nieco starszych, w wieku od 45 do 54 lat było 16%. Udział w przyjazdach do Polski najstarszych, w wieku 55 i więcej lat, wynosił 12%. Natomiast młodzież (do 24 lat) jest na znikomym poziomie 5%. Najmłodsi turyści stosunkowo najczęściej deklarują rodzinno-towarzyski cel przyjazdu i w związku z tym nocują głównie u rodziny lub znajomych.²³

²³ W. Bartosiewicz, T. Skalska, Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku, Warszawa 2008, s. 69-70

ZAKOŃCZENIE

Luksemburg najczęściej kojarzy się ze statusem „miniaturowego państwa”. To mało popularne – szczególnie w Polsce państwo ma jednak wiele do zaoferowania. Począwszy od przepięknych zabytków architektury (np. katedra Notre Dame w Luksemburgu czy liczne zamki m.in. w Mensch), przez atrakcje turystyczne jak np. park rozrywki i „Pociąg 1900” w regionie południowym, po cudowne i warte zobaczenia krajobrazy. W Luksemburgu mieszczą się również ważne instytucje UE, m.in. Europejski Bank Inwestycyjny UE.

W 2007 roku przyjechało tu ponad 900 tys. turystów oraz kilka milionów odwiedzających jednodniowych. Najczęściej Luksemburg odwiedzają Holendrzy, Belgowie, oraz Niemcy. Średnia długość pobytu turystów w tym kraju to 2,6 dnia i zauważa się w tej kwestii tendencje spadkową, czyli skracanie czasu urlopowego. Najczęściej wybieranym przez zagranicznych turystów celem swojej podróży był region centralny wraz z stolicą państwa. W Luksemburgu rozwija się coraz bardziej turystyka biznesowa, organizowane są tu liczne kongresy.

79% Luksemburczyków w 2007 roku odbyło co najmniej jedną podróż wypoczynkową z co najmniej jednym noclegiem. Ze względu na bardzo małą powierzchnię kraju, znaczna większość mieszkańców udając się w podróż wybiera się za granicę. Celem co drugiego wyjazdu w 2007 roku były kraje sąsiadujące z Wielkim Księstwem, czyli Niemcy, Belgia lub Francja. Gdzie średnio spędzano 6 i pół dnia.

Krótkie wycieczki jak i te dłuższe organizowane są najczęściej samodzielnie, przez kontakt z bezpośrednim usługodawcą lub są one spontaniczne, bez wcześniejszego przygotowania. Znaczenie biur podróży od kilku lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie.

Natomiast najczęściej wybieranym przez Luksemburczyków miejscem zakwaterowania zarówno w podróżach wypoczynkowo-rekreacyjnych jak i służbowych są hotele i hotelopodobne miejsca zbiorowego zakwaterowania. Mieszkańcy Luksemburga w 2007 roku wydawali średnio na podróż wypoczynkową 1850 euro.

W zakresie przyjazdów do Polski zaobserwowany jest w ubiegłym roku znaczny wzrost ilości odwiedzin Luksemburczyków, wyniósł on 4,5 tys. tj. o 50% więcej niż

w roku 2006. Świadczy to o tym, że nasz kraj staje się coraz bardziej popularnym miejscem wypoczynku wśród mieszkańców Wielkiego Księstwa.

Moim zdaniem turystyka zarówno w Luksemburgu jak i ta z udziałem jego mieszkańców cały czas się rozwija. I choć kraj ten wciśnięty pomiędzy dwie wielkie potęgi – Niemcy i Francję – nie jest tak bardzo popularny i znany, ale myślę, że w przyszłości może odegrać znacznie większą rolę niż dotychczas.

BIBLIOGRAFIA

1. Dunford M., Lee P., *Praktyczny przewodnik: Belgia i Luksemburg*, Wyd. Pascal, Bielsko-Biała 2003,
2. Kruczek Z., *Europa-geografia turystyczna*, Wyd. Proksenia, Kraków 2008,
3. Red. Warszńska J., *„Geografia turystyczna świata cz.I”*, wyd. PWN, Warszawa 2000,
4. Biuletyny i raporty:
 - Bartosiewicz W., Skalska T., *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku*, Warszawa 2008,
 - Biuletyn „Urlaub und Freizeit 2009”,
 - Biuletyn “Hot city, cool country 2009”
 - Bulletin du STATEC N°7-2008
 - Compendium de l’année touristique 2007,
 - Luxembourg and Greater Region, European Capital of Culture 2007, Final Report, June 2008,
 - Instytut Turystyki: *Charakterystyka przyjazdów do Polski w pierwszej połowie 2008 roku*,
 - Tourism Highlights 2008 Edition,
5. Strony internetowe
 - www.pot.gov.pl,
 - www.intur.com.pl,
 - www.mcesr.public.lu
 - www.visitluxembourg.pl
 - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

- <http://portal.wiedzy.onet.pl>
- <http://goeurope.about.com>
- <http://pl.wikipedia.org>

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa Luksemburga, s.6,

Rysunek 2. Herb Luksemburga, s.7,

Rysunek 3. Flaga Luksemburga, s.7

Rysunek 4. Mapa Wielkiego Księstwa Luksemburga z podziałem na regiony turystyczne, s. 11,

Rysunek 5. Miasto Luksemburg, s. 12

Rysunek 6. Clervaux, s. 13,

Rysunek 7. Beaufort (ruiny zamku), s. 14,

Rysunek 8. Widok na rzekę Mosell, s. 15,

Rysunek 9. Pociąg 1900,s. 16,

Rysunek 10. Główne europejskie cele podróży Luksemburczyków z podziałem na wyjazdy wypoczynkowe (po lewej) i służbowe (po prawej) w 2007 roku w %, s. 29,

Rysunek 11. Wizyty w poszczególnych województwach w 2007 roku: kraje UE (bez Niemiec), s. 41,

SPIS WYKRESÓW

- Wykres 1. Struktura zatrudnienia w Luksemburgu, s. 9,
- Wykres 2. Przyjazdy turystów do Luksemburga w latach 1997-2007, s. 18,
- Wykres 3. Przyjazdy do Luksemburga w 2007 roku, s. 19,
- Wykres 4. Przyjazdy turystów do poszczególnych regionów turystycznych Luksemburga w 2007 r., s. 20,
- Wykres 5. Średnia długość pobytu turystów w Luksemburgu w latach 1997-2007 (dni), s. 22,
- Wykres 6. Udzielone noclegi w 2007 roku w Luksemburgu z podziałem na miejsce zakwaterowania, s. 23,
- Wykres 7. Noce spędzone w hotelach z podziałem na kraje (%), s. 23,
- Wykres 8. Motivation for visiting Luxembourg (tourists attending ECOC events surveyed in Luxembourg City centre), s. 24,
- Wykres 9. Procentowy udział miejsc zakwaterowania w liczbie noclegów Luksemburczyków w kraju, s. 27,
- Wykres 10. Średni czas pobytu Luksemburczyków w podróżach służbowych i wypoczynkowych na przełomie lat 1998 – 2007, s. 31,
- Wykres 11. Wykorzystanie środków transportu w podróżach wypoczynkowych w latach 1998 – 2007 (w %), s. 32,
- Wykres 12. Udział środków transportu w wyjazdach wypoczynkowych i służbowych w 2007 roku (w %), s. 33,
- Wykres 13. Rozwój organizacji podróży (wszystkie wypoczynkowe podróże z co najmniej jednym noclegiem) w latach 1998 – 2007, s. 33,
- Wykres 14. Miejsce zakwaterowania mieszkańców Luksemburga w czasie podróży wypoczynkowych w 2007 r. (w %), s. 34,

- Wykres 15. Miejsce zakwaterowania w służbowych podróżach Luksemburczyków w 2007 r. (w %), s. 35,
- Wykres 16. Średni koszt podróży wypoczynkowych Luksemburczyków do poszczególnych krajów UE w 2007 r., s. 37,
- Wykres 17. Przyjazdy turystów z krajów UE (bez Niemiec) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007 – 2013 (w mln), s. 39,
- Wykres 18. Podstawowe cele przyjazdów turystów z krajów 15 UE (bez Niemiec) do Polski w latach 1996-2006 i prognoza na lata 2007-2013, s. 40,
- Wykres 19. Organizacja podróży (dane w %), s. 43,
- Wykres 20. Główne miejsca noclegowe w 2007 roku (%), s. 44,

SPIS TABEL

- Tabela 1. Informacje o Luksemburgu, s.8,
- Tabela 2. Przyjazdy turystów zagranicznych do poszczególnych regionów, s. 17,
- Tabela 3. Przyjazdy do Luksemburga z najważniejszych rynków (zmiana 07/06 w %), s. 19,
- Tabela 4. Przyjazdy turystów z wybranych krajów do poszczególnych regionów Luksemburga w 2007 roku (w %), s. 20,
- Tabela 5. Średnia długość pobytu turystów wybranych krajów w poszczególnych regionach Luksemburga (w dniach), s. 21,
- Tabela 6. Type of event attended by tourists in Luxembourg, s. 25,
- Tabela 7. Aktywność mieszkańców Luksemburga w podróżach turystycznych w kraju i za granicą (wyjazdy z min. 1 noclegiem) w %, s. 26,

- Tabela 8. Liczba przyjazdów i noclegów Luksemburczyków w kraju w 2007 roku, s. 26,
- Tabela 9. Liczba przyjazdów oraz średnia długość pobytu Luksemburczyków w poszczególnych regionach turystycznych kraju, s. 27,
- Tabela 10. Najczęściej odwiedzane przez Luksemburczyków państwa europejskie (wszystkie podróże z co najmniej jednym noclegiem) w %, s. 28,
- Tabela 11. Średni czas trwania podróży na poszczególnych kontynentach (wszystkie wyjazdy z co najmniej jednym noclegiem), s. 30,
- Tabela 12. Długość czasu podróży (wypoczynkowych i służbowych) w 2007 roku, s. 31,
- Tabela 13. Wydatki Luksemburczyków na podróże wypoczynkowe w latach 1998-2007 (w €), s. 36,
- Tabela 14. Wydatki Luksemburczyków na podróże biznesowe w latach 1998-2007 (w €), s. 37,
- Tabela 15. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w latach 2005-2007 według wybranych krajów (tys.), s. 38,
- Tabela 16. Długość pobytu w Polsce w 2007 roku (dane w %), s. 42,
- Tabela 17. Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2007 r. (w %), s. 45,

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich